

**VSEM KRAJNIM ŠOLSKIM SVETOM, KI SÔ V
ROKAH SLS.**

Pozivamo vse krajne šolske svete, v katerih imajo pristaši SLS večino, da ne dovolijo nobenega solda za naročenje liberalnih listov, zlasti ne za «Učiteljskega Tovariša». Če bi bil kredit že dovoljen, ga v prihodnji seji prekličite. Nadalje priporočamo, da vsi krajni šolski sveti dovolijo in naročijo glasilo krščansko mislečega učiteljstva, «Slovenskega Učitelja». Vsem krajevnim organizacijam SLS naročamo, naj pazijo na to, da bodo vsi naši krajni šolski sveti — in teh je več kot dve tretjini — zgorajšnjo naročilo izpolnili. —

Tajništvo SLS v Mariboru.

Zopet novi davki!

«Slovenski Gospodar» je že opetovanjo dokazal, da sedanja vlada — demokrati in samostojni — ne zna druga nego zapravljati in narekovati nove davke. Od kar je Pucelj v vladi in sedi poleg demokratov: Zerjava, Kukovca, Kumanudija, Pribičeviča, prihajajo vsak teden novi blagodari v obliki novin davkov, novih bremen nad naše ljudstvo. Ali ni tako?

V seji zakonodajnega odbora v Beogradu dne 16. septembra je finančni minister, velik demokrat in Pucljev sotrudnik pri razmetavanju milijonov, dr. Kumanudi predložil vladni zakonski načrt o novih neposrednih (direktnih davkih). Značilno je, da poslanci «Samostojne», ki sedijo v vladni večini, se za ta zakonski načrt niso prav nič brigali. Ureditev davka, kakor jo predlaga Kumanudi, bo kmetsko ljudstvo strahovito zadel.

Na kmeta in ljudstvo na deželi sploh bodo naložena po tem načrtu taka bremena, da bo ječal pod njimi in stokal.

V zakonodajnem odboru je srbski kmet (zemljoradnik) Lazič ugovarjal, da tak načrt ne spada pred zakonodajni odbor, ampak mora o njem obširno razpravljati narodna skupščina. Poslanec Slovenske ljudske stranke g. Tone Sušnik je v imenu Jugoslovanskega kluba ostro nastopal proti novim davčnim predlogom ter izjavil, da zakonodajni odbor ni upravičen sklepati o takih dalekosežnih davčnih bremenih. Ta vladni predlog spada najprvo v finančni odsek, ki naj ga potem predloži celi narodni skupščini. V tej davčni predlogi gre za že obstoječe davke ter za izenačenje davkov. Med davki, ki naj se izenačijo, so obsegzeni tudi davki, ki jih pokrajine stare Avstro-Ogrske niso pozname. To velja posebno za davek na premoženje. Pri tem vprašanju je treba previdno postopati, ker ta nova davččina bo hudo zadela posebno našega malega kmeta, med katerim bo vzbudila silno razburjenje. Naš mali kmet že sedaj težko živi ter se mora zadolževati, da more plačevati dosedanje davke. Kmet veliko težje prenaša neposredne ko posredne davke. Zato je treba celo stvar temeljito premisliti, predno se kaj podobnega sklene. Treba je varovati našega kmeta. Sicer pa vse kaže, da stojimo pred važnimi političnimi spremembami; bliža se čas, ko dobimo svoje avtonomne dežele. Ko to pride, bodo posamezni deželniki zbori itak imeli priliko odločevati o novih davkih. Dotlej pa naj se ves načrt izvrši v finančnem odseku. Za vladni predlog so govorili vladni poslanci, na kar je bil predlog sprejet od večine. — Proti so glasovali zastopniki Jugoslov. kluba in zemljoradnikov.

In čuj ti slovenski kmet: Ne enega poslanca od Samostojne ni bilo, da bi govoril ali glasoval proti. Mermolja in Dofenik raje verižita in hodita po banketih. Pa saj vemo, kako je: Proti ne smeta govoriti in gla-

je bila ta prizega, posebno nam Orlom, ki smo jo tem bolj občutili, ker smo prizegli na svoj prapor, da se hočemo ž njim na celu boriti do zadnjega, za vse, kar je lepo in dobro, da se hočemo boriti za pravico, da hočemo braniti vse in vsakogar pred krivico, da hočemo ostate Orli, zvesti Bogu in domovini. — Objela sta se oba prapora, češkoslovaški in jugoslovanski, sklenila s tem pobratimstvo za vse tiste, ki jim bosta simbol, in s tem sta sklenili nerazdržljivo vez med slovenskimi in hrvatskimi in českoslovaškimi Orli, med čaščeskoslovaškim in jugoslovanskim katoliškim ljudstvom, pobratimstvo tudi med vsemi českoslovaki in Jugoslavami.

Ob 3. uri popoldne se je začela javna telovadba. Celo popoldne so se valile množice na zletišču in napolnile tribune in stožišča pred njimi do zadnjega. Vstopnice so bile razprodane že ob 2h in seči so moralni po rezervnih.

Točno ob treh je z desnega godbenega paviljona veličastno zadonela slavnostna fanfara ter naznanila začetek nastopa. Skoz vrata na južni tribuni je prikorakala kolona telovadcev po 16 v eni vrsti, za njio druga in tretja in četrta, vse v krasno kritih vrstah. V sredini telovadišča se je prva kolona cepila in korakala deljeno v dveh novih kolonah proti desnemu in levemu kotu, druga kolona je korakala naravnost, tretja na levo in četrta na desno. Potem so se telovadci razvili v krasnem rajalnem pohodu v obliki križa in zvezde do razstopa k prostim vajam. Lep, nepopisno lep je bil ta pogled na to množico krepkih postav v telovadnih oblekah, povsod, kamor je pogledalo oko v vzornem kritju. Koliko je bilo tu mlade sveže moči, pripravljene za boj, mlaude, sveže energije za napore in delo v boju za resnico in pravico in za svobodo katoliške cerkve.

Raz načelniškega odra je vodil nastop načelnik ČSO. Zagorelega obraza, bliskajočih oči, vendor miren, brez najmanjšega znaka kake nervoznosti ali nesigurnosti je dajal znamenja z zastavo in povelja zraven njega stoječemu trobentauču. Zategnen, valovajoč in lepo donec glas trobente je pripomogel k veličastvu nastopa. Pri prvih klicih so se nehnute obrnile oči vseh proti trobentauču.

Kdor še ni videl velikih nastopov, ta si po raznih opisih

sovati, ker sta plačana od vlade. To se je videlo pri vseh takih zadevah. Na primer pri 100 milijonskem posojilu so prišli vsi samostojni poslanci glasovat za vladu; celo kujujoči se Urek je bil telegrafno poklican. Dofenik je glasoval za manevre, Pucelj je podpisal nadrebo o davku na vozove, o novih taksah, o zvišanju desetka od 1 in pol odstot. in tako dalje. Na shodih pa samostojni sladkomilo govorijo, kako »skrbijo« za kmeta.

Prišel bo »Kmetijski list« pa bo pisal, da je dr. Korošec kriv novin davkov. Mermolja se bo pri Sv. Marjeti penil, da so klerikalci krivi teh nesreč, Dobnik bo sladkomilo pridigoval o dobrota, ki jih deli Samostojna, Dofenik pa bo hvalil Puclja in Pašića. No in zakaj ne bi bil slovenski kmet zadovoljen s takimi prirošnjiki!

Same dobre, sam blagoslov prinašajo samostojneži od vladnega korita. A veste za koga: Za sebe! — Mermolja je priciganil v naše kraje, sedaj je milijonar. Urek je bil na robu propada, danes »špila« bogataša, Pucelj je pred volitvami bil popolnoma skrahiran, a letos je ženil hčerko in dal 100.000 kron dote. Dofenik in Dobnik sta prej komaj dihal, a danes sta si iz beograjskih korit nabasala, kar se je dalo. Ti slovenski kmet pa dobivaš nove davke.

Komur se še ne bodo odprle oči?

Iz poglavja o naši prehrani.

Letošnja žitna trgovina je nekako v zastoju vsled pomanjkanja denarja in vsled prometnih potežkoč. — Prometne težkoči so tako silne, da ne ovirajo samo prevoza prehrane, ampak tudi povišujejo pomanjkanje denarja, ker so veliki mlini in žitni trgovci nakupili velike množine raznih žit, ves žitni nakup plačali prodajalcem naprej, a sedaj ne morejo žita prevažati po železnicih. Obstaja že res velika opasnost za popolen zastoj v žitni trgovini radi mučno občutnega pomanjkanja denarja in radi prometnega zastaja. Radi ravnotek navedenih vzrokov nastaja vedno večja napetost med kupnimi in prodajnimi cenami in se plačuje za ponujeno žitno robo vsaka, še tako visoka cena.

V zadnjem času se razglaša po časopisu, da so bile že večje količine amerikanske koruze nakupljene za gladno Dalmacijo. A vkljub uvozu amerikanske koruze v Dalmacijo ne bodo padle cene, ker so začeli razni žitni trgovci in špekulantji ponujati slabo koruso nekoliko ceneje ali vsaj po isti ceni, kot je dobra iz Amerike.

Naš ministrski svet sam je ugotovil, da gladujejoči revnejši sloji po Herceg-Bosni, Črni gori, Sandžaku ter Dalmaciji in naprosil upravitelja velikanske državne veleposesti Belje, znanega socijalnega demokrata Antona Kristana, da bi on s te posesti preskrbel s prehrano vojsko in pasivne kraje.

Glede državne posestvi Belje pa je izjavil sam trgovinski minister Vilovič, da je pričakovala vlada letos ob Belja 4000 vagonov žita, a v resnici so naželi samo 260 vagonov. Od ostalih pridelkov je vrglo Belje 120 vagonov ovsa, 400 vagonov sena, a te količine bi zamogli zadostovati komaj kot prehrana vojaških konj, istotako bi beljska pšenica k večjemu lahko prehranila vojaščovo, ostali gladujuči narod v naši državi pa ne bo mogel dobiti po zagotovitvi trgovinskega ministra od Belja prav ničesar. Edino, na kar še upa vlada na jesen od Belja, bi bilo 400 vagonov sladkorne repe in še le proti spomladi večje število svinj ter masti.

Ako stoji glede prehrane in žetve že tako slabo na skoro nepregledni posesti v Belju, ki leži v eni naših najbolj rodovitni pokrajini, kako žalostne so še le prehranjevalne razmere po naših drugih krajih, ki imajo od Belja slabšo in ne tako rodovitno lego.

in pripovedovanjih ne more ustvariti slike in občutiti tistega, kar navdaja človeka ob takih prilikah. Težko je tudi najti besede, ki bi vsaj približno povedale vse to. Lepo je bilo, nad vse lepo je bilo to valovanje teles pri izvajjanju prostih vaj. 4200 telovadcev je ob zvokih godbe izvajalo proste vaje, cel čas v vzornem kritju in ravnjanju, sedaj v izpadih, sedaj v čepenju, potem spet v stegnjeni in skrčeni težni opori na tleh, enkrat roke v odročenju, potem predrečenju in spet v vzročenju — ne, ne da se popisati! — Množica nastopajočih in lepota izvajanja je dvestotisoč ljudi navdušila, ki niso štedili s pojavljanim ploskanjem.

Nastopile so članice 3600 po številu, ki so izvajale težke proste vaje v vzornem kritiju.

Na orodju je nastopilo 26 vrst. Najbolj so ugajale vaje Jugoslovanske zvezne vrste na bradiji.

Francozi, Belgiji in Belgijanke so nastopili s svojimi prostimi vajami. Posebno so ugajale težke vaje Belgijcev in strogo zdravstvene vaje Belgijčank. Francozi so izvajali težke proste vaje, vendar z nezadostno ubranostjo in načanostnostjo.

Težko je opisati vse vtise in občutke, ki so polnili srca stotisočere množice gledalcev. Slika za sliko, utis za utisom, vse veliki in močni, neposredno drug za drugim, so navdušili množice. — Navdušenje in veselje je sijalo vsem z obrazom ob razhodu in to veselje in navdušenje so raznesli telovadci, telovadkinje in gledalci med češkoslovaško ljudstvo, po svetu.

Po javni telovadbi se je razvila prisrčna zabava na zletišču. Godbe so igrale, plesali so narodne plese, Znanci so se našli in pogovarjali o nastopu. — V razstavnih prostorih so ljudje kupovali razglednice in fotografije od nastopa, ki so bile eno uro po nastopu že izgotovljene in jih pisali dočim. Živahn vrvanje je vladalo po vsem zletišču, ki je bilo krasno razsvetljeno do 8. ure ure zvečer. Do 9. ure so se množice razšle, in kmalu je zavladal mir po mestu. Člani in članice so se podali v stanovanja, tu so se pogovarjali o nastopu in uspehu dneva pozno v noč so njih utrujene oči zaspale.

Ponedeljek 14. avgusta: Na vsezgodaj zjutraj so se začele

Trgovinski minister je nadalje izjavil, da bi glede prehrane pasivne kraje zamogla oteti pred opasnim glodom samo rekvizicija živil, ki pa ni predvidena niti po ustavi, niti po kakem drugem zakonu. Zabранa in omejitev žitnega izvoza iz naše države po mnenju trgovskega ministra ne bo v veliko odpomoč pasivnim krajem, ker bodo vsled zabrane izvoza žitni špekulantji pokupili od producenta žito, po nižji ceni, te kupljene žitne zaloge bodo poskrili, čakali na ugoden trenutek, ko se bodo žitne cene dvignile, bodo vrgli potem te zaloge za žitni trg in bogzna koliko profitirali pri prodaji.

Glede grozeče nam lakote v letošnji zimi ter spomladi dolži vlada vedno železniškega ministra, ki vedno daje samo prazne obtožbe, da bo dal na razpolago dovoljno število vagonov in lokomotiv, a tega še danes ni storil. Pri vsem pritisku na železniškega ministra, da zapre enkrat za blagovni promet zagrebški kolodvor, potem progredi Sisek in nato zopet Brod itd.

Kljub slabem letosnjem žetvam bi se dobilo pri nas vsaj za zimo dovolj žita, saj ga po Vojvodini naravnost ponujajo, a vlada pri vseh od nje uprizorjenih prehranjevalnih posvetovanjih ni ukrenila ničesar, da bi se odviro vojvodinsko žito pokupilo in odpremilo v gladočoje pasivne kraje. Vsaj na zimo bi pri nas ne gladočevala prav nobena pokrajina, ako bi hotela vlada že vendar enkrat urediti železniški promet.

Vsi poljedelski stropkovnjaki, ki poznajo poljedelske razmere v naši skoz in skoz agrarni državi, so enoglasnega mnenja, da je letosnji glad ter pomanjkanje prehrane v nekaterih pokrajinala naše države edinole sramota za sedanjo — brezbrizno vlado.

Da ne bo poleg Herceg-Bosne, Dalmacije in Sandžaka letosnjo zimo osobito na spomlad gladočevala tudi Slovenija, se bo moral, da to prepreči, pobrigati Ljubljana, ker Beograd doslej tozadenvno ni in ne bo storil gotovo ničesar. Letosnjo zimo in spomlad pa bomo na želodcu preizkušali vsaj nekaj tudi mi Slovenci. Koliko nesreče so nam prinesli s centralizmom demokratije in samostojnji.

Naša zborovanja.

Shod dr. Korošca v Celju. Prihodnjo nedeljo, dne 24. septembra ob 9. uri dopoldne se vrši v Celju v veliki dvorani Narodnega doma shod Slov. ljudske stranke za ves celjski in laški okraj. Spored: Ob 8. uri v župnijski cerkvi sv. maša s cerkvenim govorom za može (dr. Hohnjec). Ob 9. uri shod v Narodnem domu. Govorijo poslanci: dr. Korošec, Krajnc in dr. Hohnjec.

Sv. Barbara v Halozah. Prihodnjo nedeljo, dne 24. septembra po rani maši se vrši pri g. Reiherju shod Slovenske ljudske stranke za Halozje. Govorita poslanci Fr. Žebot in urednik Januš Golec. Halozani iz domača in sosednih župnij v nedeljo k Sv. Barbari.

Krščansko misleči obrtniki so zborovali v nedeljo 17. septembra v Mariboru v Gambrinovi dvorani. Nismo mislili, da ima naša stranka med obrtniki toliko vrlih pristašev. Dvorana je bila popolnoma zasedena. Na shodu so bili navzoči in so govorili trije poslanci dr. Hohnjec, Škoberne in Žebot, trije člani Trgovske in obrtne zbornice: Ogrin, Stupan in Lančič ter mnogi odlični predstavniki obrtnega ter trgovskega stanu. Napravil se je načrt, da krščansko misleči obrtniki po vseh okrajih organizirajo okrajne obrtne zvezde. Obrtniki, ki želijo, da se v njih okraju ustanovi obrtne zvezde, naj pišejo predsedniku mariborske obrtne zvezde slikarskemu mojstru g. Ivanu Lorber (Vetrinjska ulica št. 3). Po shodu so si udeleženci ogledali obrtne zavodove.

mednarodne tekme, ki so trajale do 11. ure popoldne. Vodil je načelnik Jugoslovanske orlovske zvezde brat dr. Peterlin. Vsi narod, ki so se jih udeležili, so postavili svoje najboljše, zato je bila tekma huda. Zmagal pa je Jugoslovjanec br. Ivo Kermavner, načelnik Orlovske podvezde Ljubljana. Drugo mesto si je pridobil nek Švicar. — Vsak ki je tekmoval za prvenstvo, je moral pokazati na vsakem orodju tudi vaje, ki jih je sestavljal sam. V vseh vajah se je posebno odlikoval prej omenjeni Švicar, ki je izvajal neverjetno vratolomne vaje (bradljiva).

Tekmam je prisostvovalo nebroj občinstva. — Dragi, jim niso prisostvovali, so si ogledovali znamenitosti Brda in mesto samo. — Jaz sem si ogledal s skupino Jugoslovjanov Špilberk z znamenitimi bivšimi ječami, kjer je umrl italijanski pisatelj in pesnik Peliko (njegov spomin so proslavili Italijani lani s tem, da so obiskali njegov grob) in kjer je bil zaprt znameniti hrvaški baron Trenk. Celica, kjer je bil zaprt Trenk, je še ohranjena, ravnotako verige in okovi. Špilberka je krasen razgled na mesto in okolico. Glavni mestu je na severovzhodni strani Špilberka. Protijo jugozapadni strani se razprostirajo griči, ki spominjajo na Slovenske gorice. Proti jugovzhodu je ravnila.

Ker sem imel popoldne v kasarni službo, si nisem mogel ogledati celega mesta. Videl sem

Dr. Korošec v Šoštanju. Dne 8. oktobra po ranem sv. opravilu ob pol 9. uri se vrši v Šoštanju v glavnem dvorani hotela «Union» okrajni shod Slovenske ljudske stranke za ves šoštanjski okraj. Govorijo gg.: dr. Korošec, poslanec Pušenjak in urednik «Slovenca» Smodej. Povabljeni vsi naši somišljeniki šoštanjskega okraja: kmetje, delavstvo in obrtniki!

OKRAJNI SHOD KZ V KOZJEM.

Že celo leto so želeli naši vrli pristaši kozjanskega okraja večjega shoda Kmettske zveze za cel okraj. Od kar pa je samostojni minister Pucelj na svojem shodu v Kozjem doživel tako strahovit poraz, so vrli naši možje hoteli z veličastnim okrajnim shodom pred svetom pokazati, da kozjanski okraj ni le proti samostojnim, ampak da je odločno v taboru Slovenske ljudske stranke. V nedeljo, 17. septembra je kozjanski okraj to res javno in slovesno pokazal. To je bil za našo stranko v kozjanskem okraju dan zmagoslavlja. Iz vseh 13 župnij kozjanskega okraja so naši vrli pristaši prispevili na okrajni shod Kmettske zveze. Shod se je vršil v prostorih gospe Frančiške Kobijeve, ki ji za njeno blago rasklonjenost izrekamo s tem javno Zahvalo. Otvoril ga je preč. g. dekan Marko Tomačič ter kot okrajni načelnik, ki že nad 25 let načeljuje okrajnemu odboru, pozdravil dobrih 1000 zborovalcev brojčico množico. Za predsednika okrajnemu shodu je predlagal našega vrlega Martina Vrečka, ki ima poleg šopoda dekana za kozjanski okraj, posebno za gradnjo cest, gotovo največje zasluge. Zborovalci ga navdušeno pozdravijo kot predsednika shoda. Prvi je govoril domači poslanec **Davorin Krajnc**. Jasno je razložil in prepričevalno utemeljeval, zakaj je potrebna vera in njene zapovedi tudi v javnem življenju, predvsem v politiki. Lepo je rekel: «Za-se dobro gospodariti zna tudi tisti, ki nima vere; a za druge, posebno za siromake dobro gospodariti more in zna samo tisti, ki ga vodi globoka vera in božje zapovedi. Kdo pa ima bolj dolžnost gospodariti za druge, zlasti za ubožnejše sloje, ko tisti, ki vodijo državo, ministri in poslanci. Ako teh ne vodi vera, jih pri njih državnem gospodarstvu tudi ne vodi ljubezen in pravičnost, ampak samoljubje in krivičnost. Kako lažljivo je bilo govorjenje samostojnih, da vera v politiki nima nič opraviti! Ravno oni sami so najživjejni dokazi, kam dovedejo ljudstvo poslanci, ki jih v politiki ne vodi vera. Z vero pa mora biti tesno združena ljubezen do slovenskega maternega jezika, ki si ga pri vsem spoštovanju do srbsčine ne damo vzeti! Tudi druge posebnosti, verske in gospodarske, zlasti pa našo slovensko kulturo in izobrazbo, si hočemo ohraniti. Zato zahtevamo avtonomijo zdražene Slovenije. Za poslancem Krajncem je nastopil poslanec Stanovnik, dolgoletni župan iz Horjula na Kranjskem, ki je tudi načelnik Županske zveze za Slovenijo. Govoril je s posebnim poudarkom o krivici, ki jo dela vlada nam katoličanom glede šole. Katoliški starši so zidali šole in vsled tega obremenili občine s težkimi dokladami, oni jih morajo popravljati, skrbeti za kurjavo itd. A odločati o šoli hoče samo vlada. In ta vlada, v kateri sedijo samostojneži, je sklenila v ustavi, da je odslej veronauk prost predmet, ki ga otrok obiskuje ali pa ne. Doslej v šolskem izpričevalu na prvem mestu bo veronauk odslej postavljen na najzadnjem mestu! Ali ni to žalostno? Na podlagi ustave, s katero se samostojneži bahajo, je pred 14 dnevi sklenil Višji šolski svet, da šolske otroke tudi k šolarskim mašam, k spovedi in obhajilu ne more nikdo siliti! Daleč smo prišli s pomočjo tistih poslancev, ki so jim žalibog tudi mnogi katolički Slovenci dali glasove! Oba poslanca, Krajnc in Stanovnik, sta tudi prav obširno govorila o škodljivem državnem gospodarstvu sedanje vlade in žela od zborovalcev hvalno odbravljati.

Kar dvigali pa so se zborovalci v navdušenju, ko je urednik «Slovenca» g. Smodej govoril o avtonomiji Slovenije. Tako jasno in priprosto a ob enem odločju je razložil, kako je avtonomijo zedinjene Slovenije zahteval dr. Korošec že ob razsulu leta 1918 v Švici; Srbi so na njegovo zahtevo pristali. Tudi v narodnem predstavništvu pred volitvami leta 1920 so Srbi živelii v preprtičanju, da Slovencem gre avtonomija. A prišli so po volitvah leta 1920 v Beograd slovenski samostojneži, se tam predstavljali kot edini pravi predstavniki Slovencev, ter sramotno glasovali za centralizem in delitev že itak med tri države razkosane Slovenije. A trdtemu boju Jugoslovanskega kluba se je zahvaliti, da smo danes že bliže avtonomije, nego si sami mislimo! Ljudje, ki so ustvarili centralistično ustavo, danes zborujejo, da centralistično ustavo prenaredijo in pokrajinam dajo avtonomijo. To je velikansko zadoščenje za Slovensko ljudsko stranko, ki je skoro dve leti edina zahtevala zakonodajno avtonomijo nerazdeljene Slovenije.

A boriti se je treba za avtonomijo, gospodarske pravice kmettskega, delavskega in malega obrtnega stana ter za enakopravnost katoliške Cerkve še dalje, do konca. Naše orožje je naša organizacija! O tem je govoril strankin tajnik Krajnc. Pokazal je sadove dobro izvedene organizacije z vzgledi iz drugih stanov in držav, posebno uspehe organizacij katoličanov. H koncu je navedel besede sv. Avguština, ki veljajo današnjemu času prav posebno: Mnogi se pritožujejo nad trpljenjem, češ, saj mi tega nismo zaslužili. A sv. Avguštini pravi: «Tudi tisti, ki se imajo za nedolžne in v splošni bedi trpijo s krivimi, niso tako nedolžni, kakor si mislimo. Ker niso dovolj korajno nastopili proti ludemu, ker so pustili mirno, da se je hudobija širila. Hudobneži so se združili in organizirali, dobri ne. Dobri so malodušno in obupno stokali, če je hudobija slavila zmagoslavlje, a niso storili ničesar, da bi jin hudobnim zmagoslavlje iztrgali. Na skrivneni so polnili zrak s slabimi tožbami, namesto, da bi se zbrali in ka-

kor mogočna vojska vstali in hodobijo pogazili!» Ati ne veljajo te besede tudi marsikateremu izmed nas, ki se ni dovolj brigal za našo organizacijo Kmettske zveze, ki hoče z združenimi močmi steti zmagu v Beogradu trojno glavo centralizma, kapitalizma in svobodomiselnosti?

Na koncu zborovanja je tajnik Krajnc predlagal sledoč resolucijo: «Dne 17. septembra na shodu KZ v Kozjem zbrani zborovalci odobravamo delovanje Jugoslovanskega kluba, mu izrekamo svoje popolno zaupanje, ter ga pozivamo, da vztraja v borbi za avtonomijo Slovenije. Najodočneje protestiramo zoper nameravani šolski zakon, ki bi vzel staršem pravico do odločevanja o vzgoji lastnih otrok». Resolucije je vsa tisočerata množica z navdušenjem sprejela. Proti resoluciji sta glasovala samo dva fanta, Jevšnik iz Kozjega in Turnšek iz Pilštanja, ki sta plaho boječe dvignila roke proti. Značilno je, da je na zadnjem Pucljevem shodu glasovalo za samostojno šest ljudi, na našem pa med tisoč zborovalci še samo dva. Pazite dobro, da še teh dveh ne izgubite, kaj boste imeli potem za same?

Cele dve in pol ure je trajalo zborovanje. Ljudje so vztrajali do konca! Še ko je ob pol 2. uri predsednik Vrečko zaključil shod, so ljudje rekli: «Škoda, da je konec! Še bi dalje poslušali!»

Vrla ljudstvo kozjanskega okraja! Na pravi poti si! Drži se je stanovitno! Bodi ponosno na 17. septembra, ko si javno pokazalo tudi vsemu svetu, kako dobro in katoliško si! Bodi ponosno, da pripadaš stranki, ki nosi na svojem praporu gesla: katoličanstvo, avtonomija ter dejanska ljubezen do ubogih! Bog vas živi! Prihodnje leto zopet na tako veselo svidenje, kakor je bilo letošnje, 17. septembra.

Tinje pri Slov. Bistrici. Nedeljo, dne 10. t. m. se je vršil pri nas shod SKZ ozir. SLS, na katerega je prišel poročat poslanec g. Davorin Krajnc. Mnogobrojni množici je na prostem pred farovžem v poljudnem govoru razložil notranji in zunanj politični položaj in program, na katerem delajo naši poslanci za zboljšanje našega stanja. Ljudstvo je pazno in z navdušenjem poslušalo govor poslanca ter živahn sprejelo resolucije.

Bočna. Že drugič v letošnjem letu smo imeli v nedeljo, 17. septembra zborovanje KZ. Poslanec Pušenjak nam je razložil sedanjo davčno politiko in govoril o davčnem zakonu, kateri bi odgovarjal gospodarskim razmeram in uvaževal gospodarsko šibke sloje. Nato se je vnela jako živahn razprava o težkočah splavarjev pri pristanščih kapitanatih na Savi, o slabih poštnih zvezah v okraju, o stališču kmeta in delavca, o zavarovanju za starost in onemoglost, o vojaških zadevah, o razdelitvi, ozir. združitvi občin itd. Gospod poslanec nam je dal temeljita pojasnila in obljudil posredovanje. Takih zborovanj, na katerih se tako lepo povdarja stališče kmeta kakor tudi delavca in bodri k vzajemnemu delu, želimo še več. Posebno hvalo smo dolžni našemu županu, ki je spremno vodil celo zborovanje in spravil v razgovor vsa najbolj pereča vprašanja.

Politični ogled.

Država SHS.

Ministrskega predsednika Pašiča še vedno ni najaz in kakor so obetali poprej njegovo vrnitev s 15. 9. tako jo najnanzajo sedaj s koncem septembra, ne da se pa prikriti, da v vladnih krogih jako neugodno deluje njegova dolga odsotnost. Prave zveze med radikalci in demokrati že davno ni več, pa tudi obe stranki sta v razkroju, ki se še posebno pospešuje vsled zagrebškega kongresa, ki je tako odločno vstal proti nepoštenosti in korupciji v vladnem taboru. Pašič ne bo mogel umiriti duhov in splošno se govoriti po Beogradu, da se bode boljši del radikalcev Stojana Protiča okleni.

Da prikrije svojo zanikernost glede reševanja invalidskega vprašanja, je sklicala pretečeni teden vladna mednarodni invalidski kongres z začetkom v Ljubljani, nadaljevanjem v Zagrebu in zaključkom v Beogradu. Na kongres je povabilo samo zavezniške vlade, naj pošlejko nekaj svojih «zanesljivih» invalidov, kakor je tudi hotela, da tudi naše invalide zastopajo samo taki, ki še verjamejo vladnim obljudbam. Invalidska organizacija je proti temu zagrozila s protestnimi shodi po celi državi in vlada, da invalide zopet pomirijo, je natrosila novih obljudb ter sveto obljudbila, da invalidski zakon takoj vzače v delo in rešitev. Pri začetku kongresa so še bili navzoči pravi zastopniki naših invalidov, potem jim je pa postalobljudb, gostij in parad preveč, pa so se odstranili in samo par vladnih prirvzencev je ostalo. V Zagrebu so pravi invalidi, ki je bila na trgu vojaška parada in godba, klicali proti vojni in vladu, ki samo obljudbla, v Beogradu so pa prišli pred skupščino in finančni minister je moral zapustiti sejo ter se izjaviti, kadaj misli izdati potrebna denarna sredstva za invalidske podpore. Pa se ne da preveč zanašati na ministra, prej odpre blagajno za gg. Wranglove, sedaj celo za grške begunice, kakor pa za domače uboge žrtve svetovne vojske.

Kakor invalidsko, tako polaga vlada tudi uradniško vprašanje vedno na stran in dan na dan se pojavitajo po listih gorostasni primeri vladne brezbriznosti za svoje uslužbence, ki v mnogih krajih svojih sramotnih nizkih plač že po več mesecih niso prejeli.

Ministre še vedno iščejo ter ne morejo skupaj spraviti potrebnih sej o zunanj politiki, o pobijanju draginje, o oskrbi revnih krajev ter niti to, da bi ministri predložili svoje zahteve in račune za proračun v letu 1923.

Demokrati so posebno «srečno» določili, naj ministri Timotijevič, Krstelj in Žerjav posredujejo gledsporov in razdorov v demokratskem klubu. Baš prav so si izbrali, Timotijevič spravi k večjemu kaj na parir, Krstelj sledi kot senca Pribičeviču in Žerjav je — poln umazanih afer in spletkarj.

Veliki rovar general baron von Wrangel spet posebno živo pripravlja in kuje svoje zločinske naklepe na našem ozemlju pod zaščito beograjskih politikov in oblasti. Razkrit je njegov nov poskus prevrata v Bolgariji.

Okrug Carigrada in Dardanel.

Anglija bi radi v isto vrsto s svojimi črnimi iz kolonij postavila tudi oborocene sile drugih držav proti Turčiji. V svoji noti ali sporocilu govori naravnost o tem, naj tudi druge države odpošljijo svoje čete v Tracijo. Kar čez noč se sklepajo nove vojne pogodbe, tako med Jugoslavijo in Češko, kakor med Rumunijo in Poljsko, pohodi se še pa niso začeli in bi bili zlasti pri nas pravi zločin nad narodom in državo. Po beograjskih listih se dovolj hujska proti Turčiji, ne manjka pa tudi treznih glasov, ki zahtevajo strogo nepristranost naše države.

Rusija se s Turčijo popolnoma strinja ter je to sporocila tudi angleškemu zunanjemu ministrstvu. Sovjetska vlada Rusije se čuti popolnoma moralno vezano na pogodbo, sklenjeno leta 1921 z angorsko vladom v Moskvi. Ta pogodba določa tudi, da so Dardanele svoje bodne za trgovske ladje. Statut paroplovne skozi Dardanele pa se ima izdelati končno še tedaj, ko se do seže sporazum s sosednimi državami, to je državan Crnega morja.

Nota dalje izraža popolno zadovoljstvo, da se je Turčija uprla diktatom sevreskega mira in da je Turčija znala braniti svojo neodvisnost.

Sovjetska Rusija v noti na angleškega zunanjega ministra tudi med drugim izjavlja, da odklanja sklepne morebitne konference v Benetkah ali kje drugod, ki se tičejo ureditve vprašanj bližnjega orienta.

V bojih med Grki in Turki je bilo uničenih popolnoma 12 grških divizij, dve tretini grške vojske je pa ujet. Turška vojska ima pa prav malo izgub in 20 njenih divizij še stoji svež in nedotaknjeno. Polom grške vojske izvira iz narodnega odpora proti vojni, ljudje se niso hoteli bojevati ter so se sami predajali, dočim so bili Turki splošno prežeti z zavestjo, da je njihova stvar poštena in pravična.

Društvo narodov.

Na seji Društva narodov je zvezni svetnik Motta prebral poročilo o manjšinah. Razprava se je preložila za pozneje. Poročilo vsebuje pravice narodnostnih manjšin, pa tudi dolžnosti do države, v kateri žive. V tem poročilu je obsežen Benešov predlog, naj glavno tajništvo Društva narodov vodi evidenco, kako manjšine izvršujejo svoje dolžnosti napramp svoji državi.

Madžarska je sklepno sprejeta kot članica v Društvo narodov.

Poročilo o Avstriji je gotovo in kakor se zatrjuje, se misli sedaj z večjo resnostjo in vnemo reševati ter podpreti avstrijsko republiko. Poročevalo v odseku je naglašal, da so v prvi vrsti potrebne trgovske pogodbe Avstrije s sosednimi državami in da se morajo razne ovire prometa in preovedi odpraviti.

PRIJATELJI DIJAKOV!

Dijaki stradajo, hudo stradajo. Draginja je neznašna, ne morejo si plačati hrane. Zato mnogi dijaki nimajo večerje. S praznim želodcem morajo iti spati. Strašno hudo pa je za mladi želodec, če mu ga prepreče pajek s pajčevino. Prijatelji gladujučega dijaštva v Mariboru so sklenili, pripraviti revežem toplo večerjo. Zato prosijo dobre krščanske Slovence in Slovenke, žene in može, fante in dekleta, da pomagajo dijakom z milimi darovi. Krščanska srca! Gladujuči dijaki so Vaši sinovi, so sinovi nepremožnih kmetov in delavcev! Napravite v vseh župnih posebne odbore za nabiranje darov za «Dijaško večerjo.» V vsaki vasi naj gresta po dva fanta ali dve dekleti ali dva dobra moža od hiše in naj zborejo kar dobijo: krompir, fižol, raznovrstno žito, jabolka, drva, pa tudi denar. Dolocite čas, kdaj boste zbirali. Preč. gg. dušni pastirji pa naj bodo tako dobiti in prijazni, da to zbirko toplo priporočijo. Pošljite nabrane darove na naslov: «Odbor dijaške večerje» v Mariboru, Cirilova tiskarna. — Vsem darovalcem in sotrudnikom že vnaprej najprisrješja zahvala! Za «Dijaško večerjo» — dr. Anton Jerovšek, iavnatelj Cirilove tiskarne.

Tedenske novice.

Sestdesetletnico Slomškove smrti bodo praznovali na prav slovensen način na Ponikvi ob južni železni, 24. t. m. z odkritjem nove spominske plošče, s pridigo g. dr. Medveda in slavnostnim govorom pri odkritju plošče, katerega bo govoril gospod profesor Vesenjak iz Maribora. Slavnost se bo vršila ob vsakem vremenu.

SKS je napredovala! Ko je SKS priredila kmetski praznik na Bledu ter so gospod minister ter g. poslanca kvasili vse mogoče stvari, so bili vendar toliko pametni da niso prav nič obljudbili, kako bodo skušali pomagati kmetu, kateri je letos jako hudo udarjen radi slabe letine, ker so pač spoznali, da je bolje nič obljudljati, ker ljudstvo njihovim obljudbam itak nič ne veruje. SKS, čestitamo k napredku!

Na našo veliko žalost moramo konstatirati, da je g. minister Pucelj vendar enkrat nekaj dobrega naredil. Za praznik na Bledu je izdajalo vodstvo SKS po krajenvih odborih izkaznice za polovično vožnjo, katerih so se poslužili ljudje, da so po starci navadi šli na božjo pot na Brezje ter na Bledu in to enkrat za polovično

vožnjo. Na Brezjah je bilo na Mali Šmaren ljudi več tisoč, ki so se norčevali, da je gospod minister Puclj vsaj enkrat nekaj dobrega ukrenil.

Za prebivalstvo ob meji. Carinska oblast je za one, ki vožijo v 10 km obmejnem pasu kako blago z živino in v ozovi čez mejo, odredila takozvane «obveznice». Ako pelješ žito v mlin na Muri ali plohe na žage čez mejo, oziroma kako drugo blago v predelavo onstran meje, moraš predložiti pri vsakokratnem prevozu naslednjo obveznico: «Tem se obvezujem, da hočem na prvi poziv carinarnice mariborske položiti vse izvozne carinske dajatve, kakor tudi odgovarajočo vrednost v tuji devizi za . . . . (tu navedeš vrsto in količino blaga) . . . . koje izvozim v Avstrijo radi . . . . (navedeš, da žito daš zamleti ali plohe zažagati v deske, ali pa splošno navedeš izraz «radi prerađivanja») . . . . , ako v roku od . . . . (koliko mesecov) . . . . ne pripeljem (prinesem) v našo kraljevino odgovarajočo količino za blago, ki ga izvozim. Datum. Podpis. — Zupanstvo naj pristavi: «Občinski urad . . . . potruje, da imovinsko stanje g. . . . iz . . . . h. št. . . . dovoljno zasigura gornjo zahtevu carinarnice mariborske. — Občinski urad . . . . , dne . . . . Župan. Tako «obveznica» mora po obstoječi naredbi vsakdo, kdor prepeljuje kako blago v predelavo onstran meje (žito, hlede, oljnata semena, kože itd.), prinesiti izpolnjeno pristojni carinarnici. Podpisani sem naprosil Cirilovo tiskarno v Mariboru, da založi take tiskane obveznice. Župan naj tako naročijo te tiskovine, da lahko z njimi postrežojo občanom. Še enkrat pa opozarjam prebivalstvo v obmejnih občinah, da vse pritožbe glede obmejnega prometa pošljte meni ali poslancu Roškarju. Slišim namreč, da nekatere carinarnice ob meji in pograničarji čisto po nepotrebni sekajo naše ljudi, — Franjo Žebot.

Posredovanje gospoda poslanca Pušenjaka. (Dopis iz Nazarij. V zadnjem času je Savinja toliko narastla, da lahko vozijo splavji, ki vozijo naš glavni pridelek, les v Slavonijo, Srbijo itd. Splavarji, ki se vrnejo nazaj, pripovedujejo o sitnostih, katere povzročajo splavarjem kapitani ob pristaniščih, kakor tudi o velikih pristojbinah. Kmettska zveza se je obrnila na gospoda poslanca Pušenjaka, ki bo te dni posredoval v Beogradu in v Slov. Gospodarju objavil uspeh intervencije. Delati moramo tudi na to, da bo dovoljenje za splavarje podeljevalo okr. glavarstvo, a ne ministrstvo v Beogradu.

Invalidski shodi se vršijo v nedeljo, dne 24. septembra pri Sv. Martinu pod Mariborom v gostilni gospode Hmer ob 8. uri zjutraj. V nedeljo dne 1. oktobra pri Sv. Barbari pri Mariboru v gostilni g. Kraner, ob 8. uri zjutraj. Vojni invalidi, vdove in sirote, vsi na shod, gre za vaše koristi.

Občni zbor Dekliške zveze v Celju. Dne 24. t. m. se vrši v Celju pri Belem volu občni zbor tukajšnje Dekliške zveze in na koncu kratka predstava. Prijazno vabimo vse članice in nečlanice k obilni udeležbi Na svidenje in Bog živi!

Zanimivosti od Sv. Ane v Slov. gor. Tukajšnje Bralno društvo priredi v nedeljo, dne 24. septembra 1922 po večernicah gledališko igro «Na Visokem» in šaljiv prizor «Dva nasprotna značaja». Med odmori bo igrал tamburški zbor ob Sv. Benedikta. Lepo vabljeni domačini in sosedje. — Dne 1. oktobra se bo vršila redka slavnost zlate poroke Jožefa in Marije Mažir. Poročal ju bode sin č. g. Franc Mažir, župnik v Springfieldu v Ameriki, ki je za to slavnost prišel iz daljnega kraja v domovino. Zlatoporočencema božji blagoslov in še na mnoga leta.

Cisto slabostna surovost. Iz Šmartna ob Dreti nam poročajo: V naši župniji živi par nadutih liberalcev, ki po ceni kupujejo od kmetov in so prišli do bogastva. Ker je potrebno, da je vsak bogataš, ki obogati na račun kmetskega ljudstva, liberalec, so ti magnati svedka prav veliki liberalci, ki sovražijo vse, kar je krščansko. Posebno so jim trn v peti shodi KZ. Pridejo na vsak shod, a ne da bi se oglasili k besedi in skušali pobiti izvajanja govornika, temveč se derejo, kakor kaki vaški paglavci, delajo neumestne, bedaste medkllice in kažejo na ta način svojo oliko in izobrazbo. Prišli so tudi preteklo nedeljo, dne 17. t. m. na naš shod in z neštanimi medklci motili poslanca Pušenjaka, ki nam je poročal o političnem in gospodarskem položaju. Odlikovali so se načelnik okrajnega zastopa Zidarn, lesni trgovci Sever, in nadobudn sinček načelnika okr. zastopa Pepček. Navzoči kmetje so se zgražali nad surovostjo teh magnatov, odločno proti njim nastopili, kar je pomagalo; veliki politiki Sever in Bak z žlahto, ki so se junaško drli v veži, so — korajno odkurili. V onemogli jezi je začel Sever psovati kmete, katerim je privoščil sledče poklone: Vi ubogi gorjanci se pustite plaušati. Vi, ki ne znate drugo, ko doma čepeči in v cerkev hoditi. Psovanje liberalnega samostojneža, katere se ima «gorjancem» zahvaliti, da je danes lahko bogat človek, je ogorčila navzoče kmete. Sklenili so, da mu ne bodo v bodoče več prodajali lesa, temveč se sami združili. Sever naj kupčuje v bodoče le s samostojneži in na račun svojih političnih pristašev bogati, pristašev KZ se pa naj izogiblje. Po odhodu samostojnežev smo mirno zborovali nad eno uro in se po končanem govoru razgovorili o vseh perečih vprašanjih. V celi župniji vlada veliko veselje, ker se je, in sicer prvič posrečilo mirno zborovanje, ko so znani kričači vsled nevolje ljudstva moralni oditi. Časi so minuli, ko so kapitalisti komandirali celo faro. Baku in njegovemu sinu nujno svetujemo, da se brigata za ceste v okraju, si ogledata most v Spod. Rečici, ki je v sramoto celemu okraju, Sever pa se naj začne učiti, da ne bo prodajal, tako strahovite nevednosti, ko zadnjo nedeljo. Gg. samostojneži! Z nevednostjo in surovostjo ne boste vzdržali stranke. Nad tako surovostjo na shodu in psovanjem pristašev, kakor tudi g. okrajnega komisarja, iz verande gostilne po shodu, se zgražajo vse liberalci v okraju. Gg. Sever in Bak, taki nastopi škodujejo celemu okraju, psovanje kmetov z ubogimi «gorjanci, ki se pustijo plaušati», pa se bo bridko maščevalo.

Skrajno razdražena potrežljivost. (Dopis od Sv. Marjeti pri Moškanjcih). Dika učiteljstva vsega okraja je nedvomno naš učitelj Čepič. Gostilna, lov in ribolov,

da zato se briga, šola mu je deveta briga. Radovedni smo, kako dolgo bo še ta dični gospod dražil naše poštene kmečke živce in kadar se bo naše šolske vodstvo pobrigalo, da se človek, kakor je on, ali pošteno oponi k izpolnjevanju učiteljskih dolžnosti, ali pa odstrani. Pa kaj je našemu šolskemu vodstvu mar, če ta gospodje mesto v šoli, rajši sedi v gostilni, ali pa, preobložen vinske kapljice v šoli zaspiti. V šoli je pobrala njezina gospa otrokom denar za knjige. Denar naših žuljev je učitelj zapil, otroci so pa ostali brez tako potrebnih knjig. To so žalostne razmere in če se naše šolsko vodstvo ne bo pobrigalo, da se taki elementi iz naše šole odstranijo, bomo se pobrigali sami, kajti na noben način nočemo v prihodnjem šolskem letu zaupati naših otrok temu priganjaču slabostojne.

Stevilo letošnjih birmancev znaša v dekaniji Dravsko polje 1495. Ljutomer 3787, Šaleška dolina 1931, Laško 3234. Z mariborskimi birmanci znaša število vseh letos birmanih 12.004.

Pri Sv. Trojici v Slov. gor. bo na kvaterno nedeljo, velik romarski shod; v soboto zvečer ob pol 6. uri romarska pridiga, pete litanijske, rimska procesija. V nedeljo ob 4. ure naprej sv. maše. Romarska pridiga so ob pol 7. in ob pol 10. uri. Za spovednike je preskrbljeno.

Kakor prejšnja leta, bo tudi letos in za naprej na rožnivensko nedeljo, letos dne 1. oktobra v romarski cerkvi Matere Božje na Kokarjih v župniji Rečica ob Savinji služba božja ob 10. uri. Romarji povabljeni. Cerkveno predstojništvo.

Fančovski teden s predavanji priredi Orel na Teharjih od 25. sept. do 30. sept. t. l. Na programu so najvažnejša vsakdanja vprašanja, katera mora vsak kat. naobrazen človek vedeti in brez katerih ne more prav spoznati in umeti svobodomislenih organizacij. Predavanja se vrše ob 8.—10. ure zvečer v društvenem lokalu (čitalnici) na Teharjih. Pridite vsi Orli in naši prijatelji, zlasti vabljeni ste Orli iz celjskega odseka in vse naše delavstvo iz Štor. Klicemo vam bratski pozdrav Bog živi in na veselo svidenje!

«Orliča», glasila naših malčkov, orlovskega načraca, drugi letnik je končan. Z začetkom šol in sicer s prvim oktobrom vstopi «Orliča» v tretje leto svojega obstoja. Bil je vedno ljubezni in podučen sobratec orlovskega načraca in orlovskega gojenjakom. In tak obljublja ostati tudi zanaprej. Izhaja vsak meseč. Naročnina je vsled splošne draginje malo dražja. Za odseke in krožke se naroča najmanj 20 izvodov pod skupnim zavitkom, stane po 3 dinarje letno, za vse druge naročnike pa po 5 dinarjev za celo leto. Kaj pa je danes 20 kron in še to za celo leto? «Orliča» toplo priporočamo in želimo mnogo, mnogo uspeha! Bog živi!

Stanje delovnega trga. (Tedensko poročilo za čas od 3. septembra do 16. septembra 1922). Prosta mesta so bila prijavljena: 150 moškim, 109 ženskam, skupaj 295. Dela je iskalo: 271 moških, 123 žensk, skupaj 394. Zaposliti je bilo mogoče: 118 moških, 58 žensk, skupaj 176. Brezposelnih je ostalo: 475 moških, 212 žensk, skupaj 687. Podpora (brezposelno) ni dobil nihče. Promet od 1. do 16. septembra 1922 izkazuje 10.684 strank in sicer 5056 delodajalcev, 5628 delojemalcev, ter 2535 uspešnih nakazil dela. Delo dobijo: hlapci in dekle, viničarji in majarji, drvarji, kleparji, kovači, delavec kos in srpov, železolivarji, galvanizerji, cizilerji, medeninarji, mizarji, lesni strugarji, usnjariji, sedlarji, čevljariji, krojači in šivilje, dekle v gostilno, kuhanice v restavracijo in hotel, mesarji slaščičarji, prekajevlci, zidarji, tesarji, pleskarji, kuhanice, sobarice, služkinje. Dela iščejo: hlapci in dekle, oskrbniki, majarji in viničarji, rudarji, vrtnarji, kovači, ključavnici, monterji mizarji, sodarji, žagarji, sedlarji, usnjariji, tkalci, brivci, krojači, čevljariji, peki, mesarji, šivilje, natakarji, načinice, gostilniško osobje, sluge, tovarniški delavci in delavci strojnik, trgovski sotrudniki in sotrudnice, 52 dinarjev in dinaric, pisarniške moči itd. — Splošen pregled: Največ brezposelnih je v kovinarstvu (ključavnici), v industriji za živila (peki, mesarji), dinarjev je vseh vrst, ter v raznih prostih poklicih, (sluge, pisarniške moči). V slabih življenjskih razmerah je trgovsko in gostilniško osobje. V splošnem pa je brezposelnost zadnje dni nekoliko padla, a v bližnjem času je pričakovati njenega naraščanja.

Izpred sodišča. Otrok a umoril a. 21 letna delavka Marija Pivec iz Stare gore pri Št. Ilju v Slov. goricah je dalje časa uživala prepovedano ljubezen z Jožefom Bračkom iz Dobrenja. Sad te ljubezni je bil sinček, rojen v maju t. l. Oče je redno skrbel za otroka, dočim se mati ni dosti brigala za svoje dete. Priče so celo izpovedale, da se ga je že večkrat skušala znebiti. Otrok, brez dovoljne hrane in nege, je vidno hiral in nekega dne je odšla, češ, da nosi otroka k zdravniku. Kmalu pa se je vrnila z mrtvim otrokom. Gospodu župniku je sicer naznanila smrt, ni pa hotela dovoliti ogled trupla. Na župnikovo prigojanje je prišel poklicni zdravnik, ki je po raztelesenju ugotovil nasilno smrt potom zadavljenja. Nečloveška mati je sicer tajila svoj zločin, kar pa ji ni pomagalo. Porotniki so jo obsodili na smrt na vešalah.

Svojo ženo umoril. Pravi tip zločinka je čevljarski Andrej Lichtenwallner iz Koga pri Središču. S svojo prvo ženo je živel v večnem prepiru. Zaradi surovega pretepanja svoje žene je bil obsojen na tri mesece težke ječe. Po prestani kazni, ki je imela za posledico ločitev zakona, je priležno živel z omoženo Antonijo Medikovo. Zaradi svojega nemoralnega življenja je živel v razprtiji z vsemi sosedji. Iz jeze je na to streljal na Jožefina Pintariča, kar mu je prineslo pet let težke ječe. Ker je med tem njegova prava žena umrla, se je po prihodu iz ječe poročil z bogato pos. M. Zorec, ki mu je tudi zapisala del posestva. Toda zločinec se ni spreobrnil. Z drugo ženo je postopal še hujše ko s prvo in lani je

bil obsojen za to na 6 mesecev težke ječe. Prišlo je tudi tokrat do ločitve zakona. To ga je tako pogrelo, da je prišel k bivši svoji ženi in jo zadavil. V svrhu zaslanja novih prič, je bila razprava preložena. Zaslужena vrv mu ne odide.

Redar ubil napadalca. Od sobote na nedeljo je opazil zagrebški redar dva sumljiva moška, od katerih je nosil eden vrečo na hrbtni. Policaj je pozval obo na «stoj», na kar je eden od sumljivcev pobegnil, drugi pa je navalil na redarja. V silobranu je ustrelil redar napadalca. O celi zadavi se vodi preiskava.

Silne poplave po Dalmaciji. Vsled nalinov zadnjih dni so bile po nekaterih krajih Dalmacije tako silne poplave, da je valovje odneslo ter uničilo še to malenkost letine, ki je preostala od suše. Vsled povodnji je največ trpelo mesto Vrgovec z okolico. Oblak se je utrgal nad mestom ter okolico in vode so odnesle krovne in povzročile škode nad 10 milijonov krov. To je tukaj v treh letih že četrta poplava, ki je odnesla tukaj narodu še seme.

Grozen vihar v Kovilju v Sremu. Na posestvu pravoslavnega patrijarha v sremskem Kovilju je razsaljal te dni grozen vihar, ki je povzročil veliko nesrečo. Vihar je izbruhnil krog druge ure popoldne in porušil obe šupi, ki sta bili dolgi vsaka po 50 metrov. Šupi sta bili ob času viharja polni poljskih delavcev, ki so po večini se še pravočasno rešili, a veliko jih je bilo vsed perušenja nevarno ranjenih, od teh 5 težko, enega dečka in enega sluga še doslej niso našli. Ubith je pet konj, zlomljenih veliko vozov in drugega poljedelskega orodja. Škoda je zelo velika.

Boj odmetnikov v južni Srbiji. V beograjskem «Vremenu» čitamo: Dne 15. m. m. je prišlo nekaj kmetov iz Grabanice v pečkem okraju na metolijsko-drenovačko orožniško postajo s prošnjo, da se jim dajo puške, da ubijejo zloglasnega odmetnika Sadri Gjemu iz Bokšića, ki je še leta 1919 pobegnil v gore in je strah in trepet vsega prebivalstva. Na svoji roparski duši nosi Sadri Gjemo nekoliko umorov in številno tativ in ropov. Orožništvo je prošnji ugodilo in oboroženi kmetje so odšli v vas Grabovnik, kamor so vedeli, da pride ta dan razbojniški s svojimi ljudmi, kjer so se poskrili v zasedo. Okrog 7. ure zvečer, v mraku, se je prikazal Sadri Gjemo s tremi svojimi možimi pred vasjo. Prva zaseda ga je vzela na «muho» in smrtno zadet se je Sadri Gjemo zrušil z divjim krikom na tla. Njegovi tovariši, ki so bili tudi ranjeni, so zbežali. Mrtvega Sadrija so prenesli v vas, dočim je oddelek vojaštva odšel za pobeglimi odmetniki. Pozneje je bil ubit odmetnik Jovan Cerović, pri katerem so našli pisma, da se je pripravljala obširna akcija (politična?). Na podlagi teh pisem je bilo več oseb aretiranih in se pričakuje zanimivih razkritij. — V južni Srbiji (Macedoniji) vre.

Dr. Vilko Marin ordinira zopet v Razlagovi ulici št. 15. Opozorjamo na današnji oglas.

Gospodarstvo.

VINARSKO-SADJARSKA IN SREDNJA KMETIJSKA ŠOLA V MARIBORU.

Mariborska vinarska in sadjarska šola obhaja leto svojo petdesetletnico. Njene zasluge za prospeh in napredok spodnješnjarskega vinarstva in sadjarstva so znane in priznane in zato ni potrebno, da jih še posebno povdajamo. Iz te sole je izšel velik broj umnih in izobraženih kmetovalcev, ki so po posameznih krajih naše domovine izboljšali in vzorno uredili lastno gospodarstvo ter so z dobrim zgledom bodrili druge, da se je samo v poedinih krajih, marveč po celih okrajih dvignilo poljedelstvo, zlasti dve njegovi važni panogi: vinogradarstvo in sadjarstvo.

Mariborska šola kot nižja vinarska in sadjarska šola je dostopna vsem kmetskim mladenci, ker ne zahteva druge predizobrazbe, kakor ljudskošolsko. V njej se kmetski mladenci ne odtujijo kmetskemu stanu, ker morajo sami opravljati dela po vinogradu, na polju in po sadonosniku. Šola s takim ustrojem ni samo dobra in koristna, ona je nujno potrebna, in ako bi je ne imeli, bi jo morali ustanoviti.

Vspričo tega bi bilo smatrati za neverjetno in nemogoče, da bi se v naši domovini našel kdo, ki se imenuje prijatelj slovenskega kmeta, pa hoče tega kmeta oropati velevaljnega strokovno-područnega zavoda. Toda, kar pametni človek smatra za neverjetno in celo nemogoče, to naši samostojneži in demokrati storijo ne samo mogoče, marveč tudi

potrebno, naj se nabavijo vsa učna in pomočna sredstva, naj se sploh oskrbi vse, kar je potrebno. Ni pa bilo čitati v časnikih in naša slovenska javnost o tem ni bila podučena od ministra Puclja in njegovih strokovnjakov, da bi bil ministrski svet odobril kredit za zidanje novega poslopja za novo srednjo kmetijsko šolo. Iz tega se da sklepati, da minister Puclj in beografska vlada sploh ne mislita na to, da bi se pozidalo za srednjo šolo novo poslopje, marveč se naj za njo uporabijo prostori prejšnje nižje vinarske šole. Ker pa pod eno streho ne moreta eksistirati dve šoli, saj poslopje vinarske šole sedaj ravno komaj zadostuje za to šolo, se bo morala ena izseliti. In katera bo to? Ali ni neposredna nevarnost, ki bo že nastopila drugo leto, da se bo namreč vinarska šola morala umakniti srednji kmetijski šoli? Tako bi se moral stari šolski zavod, ki je bil namenjen vzgoji kmetskih mladičev z ljudskošolsko predizobrazbo v delavne poljedelce in razumne gospodarje, umakniti novemu, ki bi mladičev z meščansko šolsko ali štiriletno srednješolsko predizobrazbo vzgoveval ne v napredno delujoče poljedelce, marveč za uradnike, okrajne ekonome, petovalne učitelje, nastavnike pri raznih gospodarskih podjetjih in na večjih kmetijskih obratih. Kaj poreče k temu slovensko kmetisko ljudstvo na Štajerskem?

Minister Puclj ni vprašal kmetkega ljudstva, njegovih organizacij in njegovih zastopnikov, ko je odredil ustanovitev srednje kmetijske šole v Mariboru. Naj država oskrbi za novo šolo novo poslopje in vsa učna sredstva in vse potrebne priprave. Slovensko kmetsko ljudstvo pa ne bo nikdar dovolilo, da bi ono moralo za novi zavod odstopiti svojo, s petdesetletnim delovanjem preizkušeno šolo, ki je bila naravnost namenjena povzdigu in napredku poljedelstva in važnih njegovih panog. Ako samostojna in demokratska gospoda misli kaj takega storiti, bi trčila ob najkrepkejši in najostrejši odpor slovenskega kmetkega ljudstva na Štajerskem. O tem je obvestil poljedelskega ministra Puclja v imenu Slovenske kmetke zveze poslanec dr. Hohnjec z interpelacijo, v kateri zahteva, da mora vinarska in sadarska šola v Mariboru nedotaknjena ostati v svoji dosedanjih zgradbi in na svojem posestvu ter neovirano delovati naprej po svojem preizkušenem ustroju in dobro zasnovanem programu.

CENE MOSTU.

R. Košar.

Trgatelj se približuje in zato se vinogradniki vprašujejo: kako bomo prodajali letošnji vinski mošt? Na to vprašanje je sedaj že težko odgovoriti: 1. ker nam še manjka natančnejša statistika o lanskem vinskem pridelku in njega prodaji; 2. ker naša poročevalna služba o letošnjem stanju vinogradov v Jugoslaviji zelo slabo funkcijonira (saj še nimamo niti lista, ki bi enoto zbiral poročila); 3. ker še ne vemo, kakšna bo kvaliteta (akovost) letošnjega mošta.

Lanska zaloga in letošnji kvalitativni in kvantitativni (množina in dobrota) pridelek pa bo merodijen za tvorbo cen novemu moštu. V splošnem se lahko reže, da cene ne bodo mogle pasti pod lanske začetne cene, akoravno bo slabšo blago, ker so pridelovalni potroški tako poskočili. Nikdo ne bo dal pridelka za slepo ceno! Naša valuta je padla od lanske bratve skoraj za polovico in vsled tega so se podražile vse živiljenjske potrebščine in vsi stroški za obdelovanje goric. L. 1921 smo še dobili 1 kg koruzne moke po 8 do 10 K., danes stane na deželi 20–22 K. Krušna moka je bila po 14 do 16 K., letos je po 26 do 28 K. Vinska posoda je stala 3–4 K., danes 7–9 K. Seveda so temu primerno morale tudi rasti delavske plače. V istem razmerju pa je poskočila tudi cena galici in žvepla špricalkam itd. Vidimo torej, da so se vse cene letos podvojile in s tem so se tudi podvojili pridelovalni stroški za vino.

Ali se bodo tudi podvojile cene novemu moštu? Dvomim in zato gre naše vinogradništvo težkim časom nasproti, posebno ker ni izvoza. Pomagati si moramo sami in pomagali si bomo s tem, ako bomo poskusili pridelati kolikor mogoče dobro blago. Dobro blago je vedno išče in plača. Posebno v srednjih in slabješih letinah dosežemo to s pozno trgovino in s sortiranjem grozdja.

Na obrtni razstavi v Mariboru se je videlo, da pridelajo vsi štajerski vinarski okoliši prav dobro blago, ki bo uspešno konkuriralo z drugimi vini Jugoslavije tudi v najboljših letih. Zato mora iti naše stremljenje, da pridelamo kolikor mogoče buteljčena vina! To pa dosežemo edinole:

1. S pozno trgovino. Upajmo, da še pridejo letos lepi, solnčni dnevi.

2. Z izbiranjem grozdja. Vse kar je že zdaj gnilo, se naj odstrani in porabi za domačo pijačo.

3. S sortiranjem. Kdor ima vsaj toliko rizlinga ali šipona, muškatnega silvana ali žlahtnine itd. v svojih goricah, da lahko napreša vsaj en polovnjak iste vrste, se naj ne ustraši tega dela, ker mu bo dobro poplačano.

Ne pozabimo, da so minili tisti časi, ko so kupci iskali naše kleti. Sedaj pride doba, ko bomo šli ponujati naša vina. Ravno nas slovenske vinogradnike je božja previdnost obdarila z vsemi pogoji za uspešno vinogradništvo. Storimo torej vse, da dosežemo kolikor mogoče dobro kapljico — sebi v prid, drugim v veselje!

Kmetijska podružnica za Maribor in okoliš priredi v nedeljo, dne 1. oktobra t. l. v dvorani vinarske in sadarske šole v Mariboru predavanje s sledenim svobodnim razgovorom: «O trgovini, stiskanju grozdja in ravnanju z vinskim moštom». Predava gospod ravnatelj Andrej Žmavc. Začetek ob 9. uri.

Gorice v Ijutomerskem okraju kažejo povoljno. Traita je dobro obložena, samo zadnji dež, ki je trajal 14 dni, je bil v škodo zorenja. Jagode, ki so bile količej napadene od pepela, so začele pokati in gnili. Splošno se govori, da letos ne bo zrastla taka kapljica, kar kor lani. Vinska trgovina še počiva.

Poziv vinogradnikom! Da nam bo mogoče hitro in točno obvestiti vse naše vinogradnike o stanju goric in cehu mošta, prosimo naše vinogradnike, da nam pišejo takoj vse podrobnosti o začetku bratve, o cehu mošta in starega vina, o stanju goric, škodi po sedanjem dežju itd. Dopisnica zadostuje. Naslov: Uredništvo «Slov. Gospodarja».

Vinska letina na Madžarskem. Pred enim mescem se je računalo, da bo letošnja vinska letina dala za celo tretjino več, nego lanska. Ker je suša ta račun pokvarila, bo letina slabša od lanske.

Vinska letina v Nemčiji. Lani je dobila Nemčija v rensem področju na 73.841 ha vinogradov 72.927 hl vina. Leta 1920 je znašala producija 2.440.148 hl.

Josip Blaževič:

O VINSKI POSODI IN NAČINU PRIPRAVLJANJA.
Smemo vzeti posodo, v kateri je bil vinski cvet (spirit), za vino?

Pripeti se, da moramo porabititi v sili posodo, v kateri je bil vinski cvet, za vino, vendar smemo storiti to samo, če je posoda v dobrem stanu. To velja le za tisto posodo, v kateri se je nahajal popolnoma čisti spirit, torej ne denaturiran. Spiritova posoda je od znotraj namazana s klejem (limom) ali z vodenastim stekлом (Wasserglas) radi tega, da te plasti zabranjujejo izpuštanje spiritu. Te snovi pa so vinu škodljive, zato lahko porabimo to posodo za vino le, ako smo klej in vodenasto steklo popolnoma odstranili. To izvršimo na sledenči način:

Ako je posoda prevlečena z vodenastim stekлом, jo napolnimo z mrzlo vodo, h kateri prilijemo na 100 l vsebine 0.1 l žveplene kislino in pustimo vodo v sodu tri do štiri dni. Vodenasto steklo se v tej skisani vodi razstopi in izteče z vodo vred, kadar jo izpustimo iz soda. Nato se posoda še enkrat temeljito izplakne s čisto, mrzlo vodo, nakar je sod pripravljen za vino.

Obstoja pa prevleka soda iz kleja, ga zamoremo odstraniti ali s soparjem, ali z zaparjenjem, v katerem slučaju dodenemo vodi dveodstotne sode in nato posodo dobro izplaknemo.

Posoda, v kateri je bil spirit, se pripravi za vino tudi na ta način, da se izpalji pri odprtih veli in čepni luknji. Ta način pripravljanja pa je precej nevaren, ker lahko sod eksplodira; razum tega pa ta način ni boljši kot prej opisan način priprave. Vsled tega slednjega načina pripravljanja ne morem priporočati.

Posoda, v kateri je bilo žganje ali konjak, se pripravi za vino ali sadjevec s soparjenjem, z zaparjenjem ali z izlaganjem z mrzlo vodo. Nekateri vinogradniki pripravljajo tudi tako posodo z izpaljenjem, ki pa je, kakor sem že prej omenil, nevarno. Če se že posoda na tak način pripravlja, se naj na vsak način izvzame dno. Vkljub vsemu temu pa daje posoda, v kateri je bilo žganje ali konjak, dasiravno smo jo skrbno pripravili, vinu duh in okus po žganju in se smemo vsled tega le v najskrajnejši sili poslužiti take posode.

Po poskušnjah se je izkazalo, da se da celo posodo, v kateri je bila mast ali kislo zelje, pripraviti za vino na ta način, da se sod, ko smo mu izvzeli dno, izpalji s snažno slamo tako previdno, da se začne malo ogljiti, to se pravi, da postane les črn. Ko se je to delo opravilo, se dno zopet vpostavi, nakar se mora posoda ali izpariti, ali zapariti, ali izluzati z mrzlo vodo in nato po potrebi še zakuhati z droži.

Vendar ne smemo take posode vporabiti takoj za vino ali jabolčnik, marveč po temeljiti pripravi za kipenje mošta slabše kakovosti ali za kipenje jabolčnika iz slabšega sadja, katero je padlo samo z dreves, in sele na to za kipenje jabolčnika ali mošta boljše kakovosti. Na ta način se posoda dobro ovirfi in bo v dolegnem času sposobna za vino ali jabolčnik.

Najde se tudi posoda, ki je namenjena za vporabitev vina, katera je od znotraj namazana s parafinom za to, da ne splesni. Če vporabimo tako posodo za utaborjenje vina, moramo parafin odstraniti s striganjem in krtičenjem v mrzli vodi. Topla voda se ne sme vzeti, ker bi raztopila parafin in na tak način otežkočila temeljito čiščenje.

Kaj je z vinskim kamnom v posodi?

Ako smo vporabili vinsko posodo več let za kipenje vinskega mošta in za utaborjenje mladega vina, se nabere na notranji strani posode bolj ali manj debela skorja vinskega kamna, ki učinkuje deloma neugodno na razvoj vina, ker brani zraku pristop v sod in zavlačuje zrelost vina, deloma pa vpliva vinski kamen neugodno na vinsko kislino, ker vina, ki imajo male kislino, raztopijo vinski kamen in postanejo vsled tega kislejša. Razum tega zmanjša vinski kamen vsebinsko posode in je iz vseh teh razlogov priporočljivo, da vinski kamen iztolčemo na ta način, da odpremo sod.

Nakapljano žveplo v posodi.

Če smo prazno posodo redno žvepljali s kaljivim žveplom, je nakapljala na dnu posode pod veno sčasoma precej debela nepopolnoma zgorela skorja žvepla. Tako žveplo ne učinkuje kvarno na mirno vino, v slučaju pa, da vino pokipeva ali vinski ali sadni moš prekipeva, daje okus po žveplenem vodiku, takozvano «prskanje» vina. Potrebno je za to, da se tako žveplo iz sodi odstrani; pri sodih, ki imajo vratico, na ta način, da se iztrga, pri onih pa, ki nimajo vratic, da se iztol-

če s kakim koničastim predmetom skozi čepao luknjo.

Negovanje polne posode.

Negovanje polne posode obstoji v tem, da jo obranimo vedno čisto. Moramo jo za to od časa do časa, vsak teden ali vsaki drugi teden, brisati, da ne poplesni. Plesnoba, osobito takozvana kletna plesnoba, ki je temno-črno-zelene barve in podobna kresilni gobi, prevleče tudi stene in strop kleti, je neškodljiva, lahko se reče, da celo koristna, ker uravnavata vlagu zraka v kleti in se vsled tega ne sme odstraniti, mora se pa odstraniti s posode, ker škoduje lesu in zmanjša tako trpežnost posode.

Na deželi se pogosto čuje, da vsebuje posoda, na kateri sedi »siva mačka« t. j. ravnokar popisana kletna plesnoba, najboljše vino. Ta trditev, lahko bi celo reki, pravljica, je nastala vsled tega, ker smo v prejšnjih časih dajali prednost staremu vinu in ga bolj čisliki novega in se je tako vino nahajalo navadno v posodi, na kateri je bila nasedena kletna plesnoba, znak, da je posoda ležala že dolgo časa v kleti. Danes pijejo pivci raje mlada, sveža vina, ne velja torej več stari pregorov o »sivi mački« in bodemo zato skrbno odstranjevali to plesnobo, ker vemo, da škoduje lesu, zlasti na spodnji strani, kjer leži posoda na podstavku in uniči najprej doge.

Ne priporočam pleskati (mazati) posode, ki jo rabimo za utaborjenje vina, s firnežem ali barvo, da bi na ta način preprečili plesnobo, ker firnež in barva ovirata pristop zraka k vinu, ki je za razvoj vina neobhodno potreben. Zelo dobro in koristno pa je mazati obroče in zapah s firnežem ali sivo barvo, da ne zravi.

Kako zamašimo premočljiva mesta v lesu posode?

Posoda premočeva, ako je izdelana iz lesa od hitro rastočega hrasta; lahko pa premočeva tudi iz različnih drugih vzrokov. Tako premočevanje preprečimo, da dotična mesta skrbno obrišemo, da so popolnoma suha in jih dobro namažemo z lojem. Pri večjem premakjanju posode pa primešamo loju nekoliko pepela ali kredinega prahu, ter namažemo s to mešanico na vedenje mesta. Dobro je tudi les na mestu, kjer premočeva, tolči s sodarskim nožem, da na tak način zogni les. Če vsa ta sredstva ne pomagajo, potem se mora dotična doga ali dno posode izmenjati z novim.

Ponovno merjenje posode.

Pri posodi, ki smo jo že učajali časa rabili in večkrat nabijali obroče, se zmanjša njena vsebina. Po obstoječih predpisih moramo tako posodo, ki se rabi za razpošiljanje vina, ali če služi kot merilo za množino prodanega vina, pustiti vsako tretjo leto na novo premeriti ali cementirati.

Shranjevanje kletne posode.

Kletna posoda, tako škafi, brente, kadi itd. se mora rado shranjevati v bolj suhem prostoru, da ne splesnijo, najboljše v stiskalnici ali uti za posodo. Kletno posodo moramo po vsaki vporabi umiti z vrelo vodo, h kateri dodamo 2 odstot. sode in nato izplakniti z mrzlo vodo. Na tak način obvarujemo posodo pred plesnobo.

Malo kletno posodo, kakor zajemače, vrče, lakomnico (levko), skledo za podstavljanje, golido za dobitvanje in drugo, shranjujemo v kleti, v prostoru pri kleti ali kakem drugem ne presuhem prostoru. To posodo je treba večkrat skrtačiti v mrzli vodi, eventualno tudi v vroči vodi, kateri dodamo 2 odstot. sode, da jo ohranimo čisto in brez duha. Če se pa ta posoda dnevno ali pogosto rabi, se itak izplakne in se vsled tega ohrani v dobrem stanju.

Naši vinogradniki rabijo po večini posodo iz lesa: boljša pa kot iz lesa, je posoda iz bakra, ki je od znotraj pocinjen. Nikakor pa ni priporočljivo, rabiti emajlirano posodo, ker se lahko emajl (steklenina) pri katem sunku ali trčenju odluči in posoda na tem mestu zravi.

Na popisani način si lahko ohranimo sode in prikletarstvu potrebno posodo v dobrem stanju. Imamo še sicer druga mesta za hranjenje posode, tako čiščenje pa je združeno z neprilikami ali pa je po vinskem zakonu celo prepovedano. Taka sredstva so galus, kuhińska sol, boraks, salicilova kislina, formaldehyd, raztopljevne fluorove spojine itd.

Dogodi se še, da pripravljajo nekateri vinogradniki posodo z različnimi dobro dišečimi zelišči; uporabo takih zelišč odločno odsvetujem, ker prepogostirat škodljivo vplivajo na vino.

Vinogradniki, ki se ravnajo po popisanih navodilih, ki temeljijo na dolgoletnih izkušnjah, ne bodo imeli opraviti z različnimi neprilikami in bolezni pri vino. Imeli bodo zdrave sode, snažno kletno opravo in čista, okusna, trpežna vina, katera bodo lahko prodani. Vsak vinogradnik se zato naj drži gesla, da je v kletarstvu potrebna največja snaga in da je veliko lažje hraniti posodo zdravo, nego pokvarjeno popraviti.

IZVOZ NAŠEGA VINA V ČEHOSLOVAŠKO REPUBLIKO

Najtežji korak je započet. Imamo dogovorjem kontingenca 150.000 hl vina ki ga sme tekoma 1 let

Mnogo smo zamudili v tem oziru, pa sedaj ne smemo več odlašati. Treba je iti takoj na delo. Seznaniti moramo češke trgovce in česko publiko z našimi izbornimi vini.

Pokazati jim moramo, kar imamo najboljšega in obslužiti jih moramo kar najbolje in kar najsolidneje, da si zasiguramo trajne in dobre odjemalce. Zato tudi ne smemo prepustiti izvoza vina nesolidni špekulaciji, temveč je potrebno, da stvorimo izvozno združenje naših najboljših in najagilnejših eksporterjev.

Treba bode, da si sami ustanovimo v Pragi in drugod v česlovaški republiki svoje zaloge ali pa vsaj preskrbimo solidne zastopnike, tako da imamo garancijo, da dobri češka republika naša vina v roke taka kot so.

Vse dosedanje izkušnje kažejo, da so naša vina na češkem trgu v največji meri sposobna za konkurenco. Izkoristiti moramo to ugodno situacijo v blagor našega vinogradništva in v blagor naše izvozne vinske trgovine.

Kot važen korak v tej smeri smatram, da se ponovno snidejo vsi oni, ki se za izvoz naših vin interesajo. Kot član komisije, ki je dogovarjala kontingenčna vina z delegati češkoslovaške republike, kakor tudi kot poznavalec razmer na češkem vinskem trgu vabil vse interesente, to je vinski trgovci, vinogradnike in tovariše strokovnjake, naj se zanesljivo udeležijo sestanka, ki se bo vršil v nedeljo, dne 1. oktobra t. l. ob 2. uri popoldne v prostorih državne vinarske šole v Mariboru. Na tem sestanku bom podal interesentom vsa potrebna pojasnila v tej važni zadevi.

B. Skalicky.

LICENCOVANJE PLEMENSKIH BIKOV

v mariborskem okraju za leto 1922 se vrši sledeče:

I. Dne 27. septembra 1922:

1. Ob 8. uri v Mariboru, Magdalensko predmestje pri gostilni Matz, prej Rapoc, za občine:

Bistrica pri Limbušu, Limbuš, Bresterica, Jelovec, Kamnica, Sv. Križ, Rošpoh, Pekre, Radvanje, Razvanje, Studence, Tezno, Vrhovdol, Dolgoše, Sv. Miklavž, Pobrežje, Zerkovce, Krčevina, Lajtersperk, Sv. Peter, mesto Maribor, Ciglence, Gornji Duplek, Sp. Duplek, Sv. Martin pri Vurbergu.

2. V Slivnici ob 14. uri (2. uri popoldne) pri gostilni Lesjak za občine:

Bohova, Fram, Spodnje Hoče, Loka, Morje, Orehova vas, Rogoza, Skoke, Slivnica, Gorica, Ješenca, Sv. Marjeta na Dravskem polju, Podova, Rače, Gornje Hoče, Pivola, Pohorje in Ranče.

II. Dne 28. septembra 1922.

1. Ob 8. uri dopoldne v Št. Ilju v Slov. gor. pri goščini Krajnc, prej Polak za občine:

Jarenina, Kaniža, Polička vas, Vukovski dol, Zg. Jakobski dol, Ploderšnica, Ceršak, Cirknica, Št. Ilj v Slov. gor., Selnica ob Muri, Sladki vrh.

2. V Pesnici ob 14. uri (2. uri) pri gostilni Kerenčič za občine:

Dragučova, Grušova, Šmarjeta na Pesnici, Pesnički dvor, Vosek, Spodnji Jakobski dol, Dobrenje, Na Ranci, Dobrenje.

III. Dne 29. septembra 1922.

Ob 10. uri dopoldne v Zgornji Sv. Kungoti pri goščini Gselman za občine:

Zgornja Sv. Kungota, Sv. Jurij na Pesnici, Plač, Slatinski dol, Špičnik, Svečina, Vrtiče.

IV. Dne 4. oktobra 1922.

Ob 9. uri dopoldne v Rušah pri gostilni J. Muleja za občine:

Bistrica pri Rušah, Lobnica, Ruše, Smolnik, Boč, Janževa gora, Selnica ob Dravi, Siemen, Činčat, Kumen, Lehen pri Ribnici, Sv. Lovrenc, Recenjak in Rudčebreg.

Za obdarovanje plemenskih bikov dovoli država in okrajski zastop Maribor skupaj 21.200 K.

Naftalin — sredstvo proti mravljam. V nekaterih letih so mravljive naravnosti neznošne. Najuspešnejše sredstvo zoper mravljje je — naftalin, ki se dobi v vsaki drogeriji. Gnezdišča je treba posuti z naftalinom, nakar se vse mravljje razbežijo.

Dopisi.

Maribor. Kmetijska podružnica je imela svoj občni zbor, ker je bil prejšnji na zahtevo demokratov in samostojnežev razveljavljen. Na zbor so prišli naši dobro organizirani možje v sklenjenih vrstah. Ducat samostojnežev ni upal niti blizu. Poslali so samo znanega Brusa špionirat, koliko je kaj naših. Ko jim je Brus prinesel žalostno poročilo, da je dvorana polna »klerikalcev«, si samostojni in demokratični junaki Cajnko, Andrej Oset, Zabavnik in Puklavec niso upali niti blizu. Za predsednika je bil zopet izvoljen z 70 glasovi proti 4 g. Gabrijel Majcen. Za odbornike so bili izvoljeni gg. Priol, Fluher, Rudl, Hiter, Blaževič in Thaeler; za delegate pa gg. dr. Jerovšek, Majcen, Fluher in Maček. Razprave o predlogih za glavni občni zbor so se udeležili gg. Božiček, Džamonja, dr. Leskovar, Zebot, Priol, Zmavc, Klajnšek in drugi.

Smarje pri Jelšah. Blagor njej, ki se spočije! V sredo, 13. septembra je Bogu vdano in lepo pripravljena umrla v narociju svoje hčerke g. Ane Gajšekove, sestra našega ravnega poslancev in deželnega odbornika prof. Robiča in bivši posestnica v Št. Ilju v Slov. gor., 85 let starca gospa Julijana Toppmeier. Njenega veličastnega pogreba v petek, dne 15. t. m., ki so ga vodili štirje gospodi duhovniki z g. kanonikom na čelu, se je udeležilo mnogoštevilno sorodništvo iz Št. Ilja, Svečine, Limbuša, Vuhreda, Ruš, Teharja itd. ter skoraj ves trg in obilna množica dobrega kmetskega prebivalstva iz šmarske in okoliških župnij. Blaga ranjka je bila vzor pridne matere, ki je za svoje otroke čudovito skrbela in veliko molila. Mir v lastni hiši in mir med sosedji je ljubila nad vse in gojila s svojo redko pa modro besedo. Zato ji ohranijo tudi vsi, ki so ji poznali, v blagem spominu in molijo za njo!

Sv. Marjeta ob Pesnici. Vertovjski debeluhar Mermolja, ki je nas Slovence v Beogradu prodal za srbski centralizem in sam-sebi nabasal polne žepe, namernava prhodnjo nedeljo, 24. septembra prirediti pri nas političen shod. Ž njim bo baje prišel mlinar Dobnik iz Št. Janža. Marječani, ki smo bili 1920 zapeljni v Lipovškovo ničvredu samostojno, smo že (Nadaljevanje na 7. strani.)

Čevljarske potrebščine, špago, vrvi, pavole in razno drobnarijo kupite najugodnejše pri Drago Rosina, Maribor, Veterinska ul. 26

Vozniki, pozor!

Proti izvanredno dobremu plačilu se odda za prevažanje večja količina okroglega lesa. Vpraša 1—4 789 se pri električni žagi

M. OBRAN, Maribor, Loška ul. 15.

ordinira zopet od 21. t. m. naprej od 8. do 9. ure, 11. do 12. in od 14. do 16. ure

v Razlagovi ulici 15, telefon 205.

Mali oglasi:

Šafar ki razume vsa kmetijska in vinogadna dela, želi stalno službo. Nastopi ob Novem letu. Naslov na upraviteljstvo. 782

Občni zbor posojilnega in brasiliškega društva r. z. s. n. s. pri Sv. Emili se vrši 24. septembra 1922 ob 8. uri zjutraj v potopljivih prostorih. 1. Poročilo načelnika in nadzorstva. Čitanje zapisnika zadrga občnega zabora in revizije zaključka za l. 1921. 4. Volitev načelnika in nadzorstva. 5. Služajna.

771

Kupim orehova debla popoloma zdrava, ravna, ramo malo grčasta o 25 cm premera in 2 m dolžine naprej. Poslabe na P. Higerspiger, Celje. Gregorčičeva ulica 3. 1—2 776

Vrtnarski vajenec nad 16 let star, priden ju pošten in proti mesečni plati takoj sprejme F. Hüllinger, Gabriele, Celje. 770

Kdo posodi 125.000 dinarjev vojnemu invalidu na dobro idobi mlina za deželi, na prometnem kraju. Ker nujno potrebujem denarno pomoč, sprejemam s tem kapitalom tudi družbenika za dobo več let po dogovoru, ali na posojilo z 16% mesečnimi obresti in nacer za varstvo milna. Ponudbe na upraviteljstvo pod »Sigurnost« 1—2 772

772

Sprejme se detek ali dečka od 10 do 14 let za svojega na kmetih. Naslov po upraviteljstvu. 1—2 775

Žagovodja za žago z v deno t. rhine, polnojameršnikom in kročno žago zanesljiv in trezen se išče. Stavovanje in kurivo prost, vrt in pol oralja na raspoleganje. Poslabe s zahtevo plači in s prepidi spričeval naj se pošlje na Graščinsko okršnino Bočtan, p. Radna. 1—2 775

775

Tarbino kompletno s transmisijami in jermenom vred je 115 m šestih cevi za 40—60 l vode v sekundi okoli 80 m vodnega padca, 84 konjskih sil se ogleda la proda. Lampret, Brezovica. 1—2 774

Vabilo krednemu občinem a sboru Kmečke hišnlice in posojilnice v Filečah, reg. s. dr. z. neom. zaveso, kateri se vrši v nedeljo, dne 8. oktobra t. l. v uradnem prostoru in sicer ob 8. uri popoldan. Dnevni red: 1. Čitanje članka, s kadojem občinem zboru. 2. Poročilo načelnika in nadzorstva 3. Čitanje revizijških poročil. 4. Odobritev revizijških rezultatov za l. 1918 do l. 1921. 5. Volitev načelnika, b) nadzorstva. 6. Služajnost. — Ako se ob tej uri ne izdele zadnje število nadzračnikov, vrši se pol ure pesnje drug občini zbor, na istem mestu s istim dnevnim redom, ki bude pred vsej javno sklepal ne glede na število nadzračnikov. Načelstvo. 769

Vodni mlin se ihče v načem ob stalni rodi z netoliko zemlje. — Pismene posadbe pod »Mlinarit. 758« na pravo tega mesta. 1—8 758

Jermen, 18 m dolg, 15 cm širok, 7 mm debel, čeprav obrabljen se takoj kapi. Maribor, Loška ulica 15. 1—2 784

Prostovoljna sodna prodaja posestva.

Vsled sklepa okrajne sodnije v Mariboru z danem 12. septembra 1922 P VI 41/21-53 vršila se bo dan 28. septembra 1922 ob 16. uri (4. uri popoldne) v Bistrici pri Rušah št. 5 (blizu lodvora Bistrice) prostovoljna javna dražba in prodaja pl. Marija in Ljudmili Petan in nedl. Francetu, Edmundu in Rudolfu Petan lastnega posestva vi. št. 1, 122 in 146 k. o. Bistrice. Fala s. Maribor, obstoječega iz hiše pop. št. 5 v Bistrici pri Rušah, gospodarskega poslopja in zemljiških parcel v skupnem površju 4 ha, 91 a, 61 m² ter pripadajočih pritlikin.

Izklicna cena znaša 500.000 K, pod to ceno se posestva ne prodajo.

Prodajni pogoji so na vpogled v pisarni podpisane na tarja v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 14.

V Mariboru, čne 18. septembra 1922.

Dr. Josip Barle
notar kot sodni komesar.

Lepi nagrobni kamni

v marmorju in granitu vedno v

veliki izbiri samo pri

kamnoseškem mojstru

J. F. PEYER
v Mariboru, Kersnikova ul. 7

Veletrgovina z železnino

PINTER & LENARD, MARIBOR

V zalogi se nahaja:

Traverze, cement, železo vseh vrst, pločevina, štedilniki, žica, žičniki, pumpe, razne cevi, kovanje za zgradbe in pohištvo, kuhinjska posoda, lita in pločevinasta, kovaško, ključavničarsko in mizarsko orodje, kose, brusni kamni in vse drugi v železninsko stroko spadajoči predmeti. Blagajne vseh vrst, verige domače tovarne.

Postrežba točna.

Cene solidne.

ZAHVALA.

V sredo, dne 12. septembra t. l. so v svojem 85. letu mirno v Bogu zaspali naša nad vse ljubljena mamica, starata mati, teta i. t. d. starata mati, teta i. t. d. gospa

Julijana Poppmaier roj. Robič.

V petek, dne 5. t. m. smo jih spremili k zadnjemu počitku na pokopališče v Šmarju pri Jelšah. Skoraj polnoštevilna udeležba t. žanstra pri pogrebu in silno veliko blagega ljudstva iz šmarske okolice in celega okraja nam je bila mila tolažba ob takih izgubi. Prisrčna kvala vsem tem in kreplji »Bog povrni vsem dobrim sorodnikom od blizu in daleč ter še posebej skrbnemu zdravniku blagega rajne g. dr. I. Rakežu.«

ŠMARJE PRI JELŠAH, dne 15. septembra 1922.

Rodična Ivana in Ane Gajšek ter Franc Poppmaier.

Podpisani javljajo v svojem, kakor tudi v imenu vseh svojih sorodnikov pretužno vest, da je naša nad vse ljubljena mati, tašča, sestra in teta gospa

Marija Glančnik roj. Tscheligi

dne 18. septembra 1922, ob 12. uri opoldne po dolgi bolezni mirno v Gospodu zaspala.

Telesni ostanki drage ranjke so se dne 20. septembra ob pol 4. uri popoldne v hiši žalosti Bädlava ulica 9, slovensko Bäglövsljene, izročili materi zemlji v rodbinskem žaru na mestnem pokopališču.

Sv. maša zadušnica se je brala dne 21. sept

prišli k pameti in bomo temu primerno tudi pozdravili Mermoljo. Ti gnuši nas ne bodo več vodili za nos.

Polenšak. Zadnjo nedeljo dne 10. septembra so prihiteli k nam na Polenšak krepki Orli in dične Orlice od Sv. Tomaja. Po večernicah so Orli in Orlice zunaj pred cerkvijo z odločnim nastopom proizvajali proste vaje! Pravo ploskanje e pa žel mlad Orlič, ki je smuknil pri skupinske vajah na vrh piramide. Vsa čast Orlom telovadcem, vrlim Orlicam kot plesalkam, kakor tudi Orlom tamburašem, ki so krepko udarjali na svoje tamburice! To so bile za nas Polenšane res urce poštenega razvedrila, zato pa na tem mestu izražamo najprisrčnejšo zahvalo vsem voditeljem in izletnikom tega izleta ter jim kličemo v zahvalo krepek Bog živi!

Polenšak. Čuden ptič je priletel k nam na Polenšak, pravijo, da tam, nekje od Medvedovega sela. Hvali se, da ima tisoč sokolskih jajc iz kajih bo valil Sokole in Sokoliče. Imenuje se Fink, menili bi, da bi pel čink, čink, pa čuj ga šmenca, poje čuk, čuk. Mi se temu petju ne čudimo, saj je že kot študent pretepalo svojo mamino in hrbet njegove gospe je baje tudi že vajen pesmi — bunk, bunk. Pač pa mu svetujemo, da miruje in vestno vrši svojo učiteljsko dolžnost, za to je tukaj, za to je plačan! Pač pa smo radovedni, kako je z njegovou orožarno, z njegovima dvema vojaškima karabinerjema; enega so mu orožniki odvzeli, kje je še drugi! — Tako je stric Fink!

Polzela. Prostov. gas. društvo na Polzeli je obhajalo v nedeljo dne 10. t. m. blagoslovilje plezalnega stolpa nad vse sijajno. Ob 9. uri je bil slovesen sprejem došlih gostov na kolodvoru, kjer je zapel moški zbor polzelskega in braslovškega pevskega društva pod vodstvom tovariša podnačelnika požarne brambe Kronovška iz tovarne pesem «Pozdrav». Nato je prevzel povelje nad člani, kateri so se udeležili sprejema na konjih tovariš načelnik Cimperman — splošno povelje pa tovariš župni podnačelnik Gologranc iz Celja. Ob 10h je bila slovesna sveta maša na prostem in ob enem blagoslovilje plezalnega stolpa po č. g. župniku Jodlunu. Po sv. maši skupen obed. Ob pol 2h popoldan vaja z brizgalnami Polzele, Braslovč in Letuša, katero je nadzoroval tovariš župni načelnik g. dr. Bergmann, pri katerih se je pokazala spremnost društva. Po končanih vajah je bil župni občni zbor, kateremu so prisostovali delegati od 23 društev. Občni zbor je otvoril tovariš župni načelnik gospod dr. Bergmann. Mnogo koristnih in potrebnih vprašanj se je rešilo, nato pa se je razvila prosta zabava. Zahvala gre v prvih vrstih gospodu Cimpermanu, da nam je dal vse prostore na razpolago. Zahvala tudi vsem cenjenim damam in gospodičnam, katere so nas razveselile s svojimi okusno opremljenimi sotori ter gospodične, katere so skrbele za zabavo z amerikansko ženitijo, šaljivo pošto ter šopki in postrežbo z jedili in pičajo. Pri blagoslovilju stolpa je prisostoval tukajšnji tovarnar gospod dr. Wildi kot kum in gospa soproga kot kumica ter se udeležil proste zabave z vso svojo obiteljo in uradništvom. Pri tej priliki se je izvolil gospod dr. Wildi častnim članom gasilskega društva na Polzeli in ob enem nas presenetil z darilom K10.000, katerega je poklonil tukajšnjemu gasilskemu društvu, za kar se mu je tovariš načelnik iz tovarne g. Vizjak v imenu polzelskega gasilnega društva iskreno zahvalil. Še enkrat zahvala vsem, ki so pripomogli k tako dobremu obisku.

Mozirje. K odhodu živinozdravnika Baša. Čitali smo, da je živinozdravnik Baš prestavljen v Maribor. Na eni strani smo vzeli to vest z veseljem na znanje, a na drugi strani pa z žalostjo v srcu. Kdo je Baš? Domäča ga vsi poznajo, tuječ pa je gotovo spoznal to malo osebo z otročjim vozičkom sredi trga. Da ni to navaden človek, se razvidi iz tega, ker se večkrat imenuje v časnikih. Kdor paje dostikrat v časnikih, je ali zelo dober človek, ali pa zelo slab. Sokol Baš pa je bil dostikrat v časnikih. Lahko si šteje v zaslugo, ker je precej pripomogel k zgagam v Mozirju in v okraju. Ni ga menda trga na Štajerskem, ki bi bil na takem glasu, kot je Mozirje. Nekdaj so se pulili za Mozirje, danes se ga vse boji, odkar je začupal Sokol Pevec in njegov. Med «njegovimi» je bil v prvi vrsti naš Baš, ki je pomagal po svoji strani k razdirjanju. Cela Gornja Savinjska dolina si bo sedaj oddahnila, ko odide — no, mrhovišče, kojega ne bo treba delati, ko gre Baš. Pa tudi spretni domaći živinozdravnik bo rešen vešal, katerega je gnalo ljudstvo v obup. Nad 50 let so on in pa njegovi predniki zdravili živino z najlepšim uspehom in v splošno zadovoljnost celega okraja, a Baš ga je zasledoval. Ljudstvo, prijatelji so ga klicali k bolni živini, a on ni smel, sicer bi ga Baš ... Da je Baš vnet liberalec in sicer zelo, tako da je celo ob volitvah za liberalce na jeden dan dvakrat glasoval v Ljubljani in v Mozirju, to je obče znano. Ravno ob pravem času odhaja, ker so se začeli nad njegovo glavo zbirati temni oblaki. Veseli smo, da gre, a žalostni, da je ta človek bil edaj v Mozirju, ki je ljudstvu marsikatero bridko prizadal.

Mozirje. Menjalnica dolarjev v Mozirju. Pisali smo v predzadnjem listu, kako trgovec Pevec valuto rešuje na navih način. Svaril je namreč ljudi z javnimi razglasili, naj ne kupujejo živil, ker bo on ceneje preskrbel. Govorilo se je med ljudmi celo, da jo bo prodajal po 16 K. Ni čudo, da so mu ljudje nosili tisočake kar na račun za žito. No, in prodajal jo je potem po 22 K. Sedaj pa cena živilom pada. Ali bo sedaj Pevec poskrbel cenejše žito vsaj še za one tisočake, ki so se na računu. Bomo videli. Še lepše kupčije kot z žitom, dela z menjavanjem dolarjev. «Najbolje» se zamenja pri njem in najbolj «varni» so tam. Amerikanec je brez skrbi, da jih njemu ne bo ničte ukradel, če jih da Pevcu; kajti Pevec jih dolgo, dolgo, dolgo zamenjuje. Amerikanec naj čaka. Pravijo, da bi bilo teh dolarjev pri Pevcu za kakšen milijon. Kdor zna, ta zna in Pevec še prav posebno zna. Človek bi bil že nevočljiv, toda iz samega usmiljenja ne sme biti. Kdo bi neki te lačne in nikoli nenasitne Sokole hrani, ako ne stadiosti norcev. Mozirski Sokol si je pač svest svojih starih navad; kajti v zgodovini mozirškega Sokola bi bilo lahko zapisano: Mozirski Sokol je v probudu naroda koj iz početka prijeval izlete, za kar pa je bil potreben denar. Nek navdušen, a preprost Sokol je v to svrhu zaklal na Ljubnem jedno družino. Nesramne avstrijske oblasti so ga vtaknile v dolgorajno ječo, da bi uničile mozirško narodno sokolsko misel. A motil se je Šab. Avstrija je šla, Sokol pa je še tu — kot tak — za narod. V svobodni Jugoslaviji so hudobni «kleri-

kalci, so hoteli uničiti Sokola, ki je nosil ljudstvu prosveto s tem, da so se Sokoli oblečeni kopali, moderne zakone uveljavljali, a izobraženi in marljivi starosta Sokolov Pevec, je rešil z žitom in dolarji sokolsko valuto, kar je zgodovinski razmeram mozirškega Sokola primum idt. — Pa ne, da bi si kdo kaj slabega misli. — Da, v nedeljo pride v Mozirje general Culukafrov, katerega sprejme mozirški Sokol in naraščaj. Starosta mu ponudi — no že kaj. Zdravo in se jedenkrat zdravo!

Sv. Rupert nad Laškim. Katol. izobraževalno društvo pri Sv. Rupertu nad Laškim priredi v nedeljo, dne 24. septembra po večernicah v šoli igro: «Prisiljen stan je zaničevan» s petjem. K obilni uveličbi vabi odbor.

Sevnica ob Savi. Kmetski strah se je pojavil v sevnškem okraju. Marsikateremu bo še v spomin, koliko razburjenja je povzročila menda pred 10 leti neka zver v Srednjih Štajerskih alpah kmetom in pastirjem, ko so na tajinstveni način bile poklane domače živali. Strah je bil že tako splošen, da je oblast odpislala z Gradca cel bataljon vojakov, da bi nevarni strah ukrotili. Vsi časopisi in ljudje so govorili takrat o «Bauernšku». Tudi v sevnškem okraju triplje letos ljudje velik strah, pa ne morebiti pred kakšno zverjo, ampak pred samim baronom Hoschek von Hühlheim, ki je lastnik velikih gozdov na Planini in v Sevnici, in ki si je že velikanske milijone s pomočjo naših delavcev iz slovenskih gozdov nakupiščil. V tistih gozdovih, kjer so tudi obsežne gojilave, rastejo, kakor sploh v sevnškem okraju maline, katere so hodili od nekdaj, še predno je gospod baron prisel iz Grada k nam, revni otroci in ženske nabirati, da niso konča vsele. Letos pa je ta baron mobiliziral svoje lovec in lovništvo, da so začeli ljudi neusmiljeno loviti. Kogarkoli in kjerči še so dobili z malinami, so mu vzeli s vso posodo vred. Teko 24 ljudi je dal baron Hošek tirati pred sevnško sodiščo zaradi tativine, ugledne tržane pa je ovadil zaradi deležnosti tativine, ker so kupovali maline. Ljudje so bili po celodnevni razpravi oproščeni, ker se je izkazalo, da so jih večina nabirali po drugih gozdovih, ne pa v baronovih. Brezprimeren škandal je od tega gospoda, da upa med nam tako nastopati kot bi bil on kakšen srednjeveški vitez, ljudje pa njegova raja. Cel okraj se zgraja razven samostojne Jožete Lipovščeka iz Pekla, ki je cel dan brez vabilo čakal pred sodnijo, da bi bil gospod baronu za pričo, proti revnim ljudem.

Dobova pri Brežicah. V nedeljo, dne 10. septembra se je pri nas na prav slovesen način obhajala naša »žegranska nedelja«. Iz Maribora je prišel naš priljubljeni rojak preč. g. dr. Medved. Zjutraj, ob 9h je šla mnogobrojna procesija, na čelu jej domača ločka godba, požarna bramba iz Vel. Obreza — belooblečena dekleta do Sotle, kjer so, na lepo okrašenem vozu sprejeli novi zvon. Pred cerkvijo so po starem običaju vsi navzoči pozdravili novi zvon. Slovesno pridigo in sveto mašo je daroval preč. g. prof. dr. Anton Medved. Gospod pridigar je govoril: »zvon naš pridigar« in njegove besede so nabitoplni prostorni cerkvi ganile v srce, kar pišča, da so se mu po opravilu ljudje osebno zahvaljevali. Kjub temu, da se je isti dan vršila v obmejni fari na Hrvatskem birmu, je prihitelo od vseh strani obilo vernikov. Posebna zasluga, da imamo nov zvon, gre sivolasemu preč. gospoduhovnemu svetovalcu Antonu Pernatu in mnogim dobrim faronom, ki so vključuh raznim zaprekam in težkočam spravili skupaj ogromno svoto. Veliko so pripomogli naši vrli dobovski Amerikanci, ki so lepe dolarje nabrali in semkaj poslali v ta namen. Bog bodi vsem obilen plačnik! Hvale vredno je tudi to, da se je vsa slavnost vršila brez vsakega nemira.

Razne novice.

Ljubavna žaloigra. Pred par dnevi se je v Subotici dogodila strašna ljubavna tragedija. Dva mlada, intelligentna Rusa-begunci sta se pred dvema letoma priselila v Srijemske Karovce. Margerovski je bil oženjen, Ivanov pa samec. Slednji je zaprosil Margerovskega, naj mu dovoli skupno hrano in stanovanje, kar se je tudi zgodilo. Težka borba za obstanek je moža prisilila, da je ostajal dalje časa na delu. Med tem se je razvilo med Ivanom in prijateljevo ženo neko ljubavno razmerje. Ta ljubezen je rodila nesrečo. Ker sta prijatelja premalo zaslužila, sta prosila subotisko mestno občino za sprejem v redarsko službo. Ponudba je bila sprejeta. Vsi trije so se nato preselili v Subotico. Kmalu nato je našel Margerovski pri Ivanu pismo svoje žene, v katerem mu je sporočila, da je — zanosila. To je

tako užalilo, da je drugega dne izzval v stražniči in mučen prepir. Ker se je Ivanov vedel povrh še izzivalcu je Magerovski ustrelil iz svojega revolverja trikrat v Ivanova, ki je skušal po stopnjicah uteči. Pri tem je bil smrtno ranjen ter se zgrudil takoj mrtev na tla. En streli je zadel seljaka Milana Matiča, ki je prišel plačati svoje davke. Ranjenca so prepeljali v bolnico, morilca izročili sodišču, žena je pa ostala brez ljubimca in brez — moža.

15 letni morilec. Iz Prištine poročajo: V selu Štimlje je pred par dnevi ubil 15 letni Rifat Veljovič ženo Šeče Bečira. Radi neke malenkosti sta se sprla dva dni pred izvršenim zločinom. Rifat je čakal, s sekiro v roki, pred Bečirovo hišo, dokler ni Fatima izstopila iz veže. V mraku jo je udaril dvakrat v ramo in vrat. Fatima je takoj umrla, Rifat pa je pobegnil v šumo.

Volkovi in hajduki. Vzhodna Hercegovina trpi silno vsled razbojništva in hajdušta, srednja — Mostarsko blato — pa vsled volkov. Dosedaj so volkovi počrli 44 glav goveje živine in drobnarije.

VINSKA RAZSTAVA V MARIBORU.

(Dalje).

Kakor se je že poročalo, so se pri komisijonalni preizkušnji in oceni vin na vinski razstavi mariborske pokrajinske razstave od 8. do 17. sept. t. l. vsa vina razvrstila v pet kategorij in sicer: 1. v navadna namizna vina; 2. v boljša namizna vina; 3. v lažja, za buteljke sposobna vina; 4. v boljša buteljska vina in 5. v vinske specijalitete.

Preizkušnje vin posameznih kategorij so imele sledeče rezultate: Pri vinih prve kategorije (navadna namizna vina) se je spoznalo najboljšim: štev. 37, Jakoba Zabavnika, Jastrebc; 38, Cirila Zabavnika, Vojsanci; 56, dekana Josipa Čižeka, Jarenina; 70, Elizabete Ledinek, Polički vrh; 82, Ignaca Supanič, Vajgen; 180, Ivana Kren, Plavč; 191, Kletarske zadruge v Mariboru; 146, Josipa Holman, Rogatec; 157, Matija Sovince, Mala Pristava. Pri vinih druge kategorije (boljša namizna vina) bila so najboljša: 28, tvrdke Pugel & Rossmann, Maribor; 39 Filipa Pokrivača, Jastrebc; 61, Josipa Majer, Plavč; 125, Karola Scherbaum, Maribor; 142, Florjana Gajšek, Loka; 152, Vinar. nadzorništva v Mariboru; 172, Velikonedeljske graščine in 187 in 188, Kletarske zadruge v Mariboru. Pri vinih tretje kategorije (lažja, za buteljke sposobna vina) so se spoznala najboljšim: 1, Clotar Bouvier, Gor. Radgon; 23, Lovro Petovarja, Ivanjkovi; 27, tvrdke Pugel & Rossmann; 32, Gjure Valjaka, Maribor; 40, Franca Zemlič, Maribor; 53, Frica Zemlič, Ljutomer; 55, dekana Čižeka; 63 in 65 Gašparja Gaubeta; 66, Uprave Jareninski dvor; 89, Janeza Vengera, Jarenina; 112, Gjure Valjaka; 116, »Vinarije« d. d. Ptuj; 124, Alojzija Schickera, Šmarjeta; 126 in 159 Vinar. nadzorništva v Mariboru; 140, Florjana Gajšek; 144, Ivana Gajšek, Šmarje pri Jelšah; 147, Antonije Jagodič, Šmarje pri Jelšah; 178, Adolfa Stama, Ormož in 183 Vinkota Stoklaza, Šv. Andraž v Halozah. Pri vinih četrte kategorije (boljša buteljska vina) so bila najboljša: 16 in 20, Zadruge »Ljutomerčan« pri Sv. Bolzenku; 34, Gjure Valjaka; 41, Franca Zemliča; 60, Ivana Drozga, Ranca; 72, Josipa Majer, Plavč; 78, Alojzija Supanič, Vajgen; 85, Ivana Serbinke, Vertiče; 87, Josipa Šerbinek, Plavč; 92, Mihe Brenčiča, Spuhlija; 105 107 Štaj. hranilnice, upr. v Podlehniku; 115, »Vinarije« v Ptiju; 123, Alojzija Schicker; 128 in 160 Vinar. nadzorništva v Mariboru; 129, Uprava Racerdvor; 132 in 133 Karola Scherbaum; 134, Elize Artena, Šmarje pri Jelšah; 139, Florjana Gajšek; 167, Roberta Košarja, Sv. Bolzen; 168, Jožefa Breznik, Kog; 171, Velikonedeljske graščine; 186, Klet. zadruge v Mariboru; 194, Franca Miheliča, Zavrč in 29, Rudolfa Potrč, Ormož. V peto kategorijo (vinske specijalitete) spadajo, razven že objavljenih razstavljenih vin še štev. 22, Lovro Petovarja in 151 Vinar. nadzorništva v Mariboru.

Vin. ravnatelj Puklaver.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica v Mariboru.

Začasno: Koroska cesta 1/1 — Telefon 311 — Brzjaví: Gospobanka.

Centrala: Ljubljana. Podružnice: Đakovo, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Interesna skupnost s Sveopco Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njenou podružnico v Karlovcu in Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afiliacijami čez R 50.000.000.—

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščeni prodajalec srečk državne razredne loterije.

MAK

se najboljše proda na Glavnem trgu v Mariboru

GOZDNO POSESTVO

se ilči v nekaj Naslov v upravljašca pod "Naku" 742. 8-8

742

Sprejemem starejšega, pridržega, in trentega klapca k dvema konjema, prednost imajo tisti, ki so dobro izvedeni pri konjih. Vredna plača 700 do 800 K. Vstop takoj. Ponudbe: Franc Fijavž, trgovce, Št. Jurij ob jaz. žel. 8-8 700

Voz-plato na vsemi, sa enega konja, storo nov, se po ceni proda. — Vprašati Jožef Krampak, Krševina št. 8 pri Marijora (blizu Kameice). 2-2 698

Posestvo z gozdino okrog 5 hektarjev blizu kolodvora Hoče za razradni državnini razmer prods. Naslov: Franc Fritarčič, gostilnica, Hoče pri Kolodvorni. 8-8 726

Matija Lahu
3-3 na stojnici. 722**POZORI****Al. Gnišek, Maribor**
Glavni trg štev. 6,

prodaja
členaste žimice (Drahtheimats) po K 560—, afriške žimice e 8 da ne po K 2150—, imoregulirane plante za vozove mlatilce, konje kvadratometer po K 280—, vrv za zvone, stodine, sano in rezilo, vsaka debelost in dolgost kg K 120—, 140—, štrange za koje par K 44— do K 90—, nadezne in petene po K 80— in K 86—, malga ključevine, ž maličasti, platen, rasmotčina, plavotiska, lincerdruš, cagličič, spodnje klače, srajce vsake vrste, predpanske in kleti in plavotiska, oblike za delte, močne predpanske, robe, slaminjate po najnajih cenah. 5-5 884

Kupim

vsičko zmožino: prima suhe gobe, bel fišol, krompir, namisno sadje in oreke vse po najviših cenah Ivan Egy, Maribor, Glavni trg 8, trgovina s kvajom in živilimi. 781 2-9

Izboljšana šmarnica.

Oddalo se bo koncem oktobra par čl. 3. oznadov bele selektionske Šmarnice pod imenom Nash D 22. Prednosti pred nadarno imarnico so: veliko večja in sočnejše grozdje, večja redovitost in boljše vino. Jamstvo za dobo 12 let. Ta vrsta se bo razširila izključno v jeseni po cene K 3— za I. kategorijo in K 2— za II. Spomladbi bo za razpolago tudi navadna šmarnica po zdadno nižji ceni. Eso tretjino se plača v zasej, drugo pa na račun ali povzetje. Tračca "Vrbanjak", Št. Ilij pri Velenu. Letos napravljeni vinogradi bodo prizli za 100% ceneje, kot drago leto. Šmarnica se lahko radi na jarke in posneje pregrada. 748 8-8

Poljedelske in gospodarske stroje, raznovrst deli:

Pluge, brane, kultivatorje, sejalne stroje itd iz svetovno znane tovarne

RUD-SACK, LEIPZIG-PLAGWITZ,

mlatilnice, rezalnice (hekslerje), robkarje, preše za vino, škropilnice za perenosporo in žveplo, separatörje za mleko rezilnice za repo, koroške kose, srpe, bavarske bruse, kemikalije za desinfeciranje rastlin in sadja, in za gnojenje kakor tudi vse ostale potrebščine za gospodarstvo nudi po izvirnih tovarniških cenah z bogatim skladiščem

ORBIS

skladišče vzornega industrijskega blaga d. d. Zagreb, Paromlinska cesta br. 1.

8-3 679 Zastopnik za severno Slovenijo

L. Je mrić, Maribor, Popovičeva ul. 7**732 LUŽITE****VSE VRSTE SEMENSKEGA ZRNJA Z USPULUM!**

Bogat večji pridelek je posledica!

Prodaja se v Mariboru:

FRANC GULDA, Maribor, Meljska c. 26

Priporoča se trgovina z manufakturnim blagom in špecerijo

Franc Starčič
Maribor, Vetrinjska ul. 15

V zalogi je vseh vrst sukneno, platneno in konfekcijsko blago ter vselej sveža špecerija v bogati izbiri na razpolago.

Solidne cene!

Točna postrežba!

Spodnještajerska ljudska posojilnica
v Mariboru, Stolna ulica štev. 6, r. z. z n. z.

obrestuje od Novega leta naprej navadne vloge po

4 1 | 0 | 0 | 0

Trajne in večje vloge pa po dogovoru.

LJUDSKA POSOJILNICA V CELJU**pri „Belem volu“.**

Sprejema branilne vloge in jih obrestuje po

4 1/2 % OZIROMA DO 5 1/2 %

od dneva vloge do dneva dviga. — Posojila daje na vknjižbo, poročilo in zastavo. — Otvarja trgovske kredite pod zelo ugodnimi pogoji.

Jadranska banka-Beograd

DELNIŠKA GLAVNICA : 60,000,000 DINARJEV

REZERVA : 30,000,000 DINARJEV

Podružnice :

Bled, Jesenice, Prevalje, Cavtat, Korčula, Sarajevo, Celje, Kotor, Split, Dubrovnik, Kranj, Šibenik, Hercegnovi Ljubljana, Tržič, Jelsa, Maribor, Zagreb, Metkovič

AMERIKANSKI ODDELEK

Naslov za brzojave: JADRANSKA

Afilirani zavodi :

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar

FRANK SAKSER STATE BANK, Cortlandt Street 82, New-York City

BANCO JUGOSLAVIO DE CHILE, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natalos, Provenir

**PODRUŽN. JUGOSLOV.
MATICE V PTUJU****PRIPOROČA SLEDEČE NARODNE TVRDKE****Špecerija:**

Kreft Hinko, Srbski trg;

Petrovič Ljudevit, Cankarjeva ulica;

Senčar Alojzij, Prešernova ulica;

Tušek Ciril, Prešernova ulica;

Vaupotič Anton, Slomškova ulica;

Sorko Josip, Breg pri Ptaju.

Galanterija in čevljarske potrebščine:

Snoj in Urbančič, Krekova ulica.

Usnje in čevljarske potrebščine:

Brata Vošnjak, Slomškova ulica;

Zavernik Jakob, Cankarjeva ulica 1.

Steklo, porcelan, šipe:

Kraigher Avgust, Slovenski trg 1.

Veletrgovina vina in šampanja:

Čuček Franc.

Veletrgovina vina:

«Vinarija».

Trgovina z lesom:

Kravina Franc, Ormoška cesta.

Pivovarna:

Delniško pivo, zastop. Franc Zorčič.

Stavbeni material:

Treo & Macun, Ormoška cesta.

OKOLIČANI IN MEŠČANI, KUPUJTE PRI TEH TVRDKAH!